

Δ. Θε...

ΚΩΣΤΑ Γ. ΑΝΔΡΕΑΔΟΥ
ΥΠΟΜΟΙΡΑΡΧΟΥ ἐν ἄπ.

ΤΑ
ΘΡΑΚΙΚΑ ΚΟΜΙΤΑΤΑ
ΚΑΙ
ΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΩΝ

(Ἱστορικὴ μονογραφία)

ΚΟΜΟΤΗΝΗ
1936

ΤΥΠΟΙΣ: ΛΑΖΑΡΟΥ ΦΥΓΚΑ
ΕΝ ΚΟΜΟΤΗΝΗ

Α
Β
Γ
Δ
Ε
ΣΤ
Ζ
Η
Θ
Ι
Κ
Λ
Μ
Ν
Ξ
Ο
Π
Ρ
ΣΤ
Τ
Υ
Φ
Χ
Ψ
Ω

ΚΩΣΤΑ Γ. ΑΝΔΡΕΑΔΟΥ

ΥΠΟΜΟΙΡΑΡΧΟΥ εν άπ.

Τ Α
ΘΡΑΚΙΚΑ ΚΟΜΙΤΑΤΑ
ΚΑΙ
ΑΙ ΕΠΙΔΙΟΞΕΙΣ ΤΩΝ

(Ιστορική μενογραφία)

ΚΟΜΟΤΗΝΗ
1936

ΤΥΠΟΙΣ: ΛΑΖΑΡΟΥ ΦΥΓΚΑ
ΕΝ ΚΟΜΟΤΗΝΗ

Εἰς τὴν ἱερὰν μνήμην τῶν ὑπὲρ
τῆς Ἑλληνικῆς Θράκης πεσόντων

τὸ ἀφιερῶνω.

Τ Α
ΘΡΑΚΙΚΑ ΚΟΜΙΤΑΤΑ
Κ Α Ι
ΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ Ὀργάνωσις, ἣ ὁποία ἠγωνίσθη τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ
Διεθνoῦς πολιτικοῦ στίβου, διὰ τὴν τύχην τῆς Θράκης, εἶ-
ναι ὁ Θρακικὸς Σύλλογος Κωνσταντινουπόλεως.

Ἦτο ἡ ἐπομένη τῆς συνθήκης τοῦ Ἁγίου Στεφάνου,
τῆς συνθήκης ἣ ὁποία ἔθεσε τέρμα εἰς τὸν Ρωσσο-τουρκικὸν
πόλεμον τοῦ 1878 καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἐθριάμβευσεν ἡ Ρωσ-
σικὴ διπλωματία, ἐπιτυχοῦσα διὰ ταύτης τὴν δημιουργίαν
τῆς μεγάλης Βουλγαρίας. Ἡ κρατοποίησις ὁμοῦ τῆς Βουλ-
γαρικῆς φυλῆς, καταστάσης πλέον σπουδαιστάτου πολιτικοῦ
καὶ μαχητικοῦ προμαχῶνος τῆς Ρωσσίας, ἐν τῇ ἐγγύς Ἀνα-

τολή, ἐπληξεν ἰδίως τὰ ἀπαράγραπτα δίκαια τοῦ Ἑλληνισμοῦ, διότι εἰς τὰ ὅρια τῆς δημιουργηθείσης μεγάλης Βουλγαρικῆς Ἡγεμονίας, περιελήφθησαν πόλεις καὶ περιφέρειαι καθαρῶς Ἑλληνικαί.

Φυσικὸν ἄρα πὸν ἦτο νὰ προκληθῆ ἡ ἀγανάκτησις τοῦ Ἑλληνισμοῦ, διὰ τὸν στραγγαλισμὸν τῶν δικαίων του. Καὶ τότε εἰς τὸν στίβον τῶν Ἐθνικῶν διεκδικήσεων ἀνεφάνη ὁ Θρακικὸς Σύλλογος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ὁποῖος δι' ὑπομνημάτων καὶ στατιστικῶν πινακῶν, οὗς διὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' ὑπέβαλεν εἰς τοὺς ξένους πρεσβευτάς, ἀπεδείκνυεν ἅψ' ἑνὸς τὴν ἐθνολογικὴν σύστασιν τῆς Βουλγαρικῆς φυλῆς καὶ ἅψ' ἑτέρου τὸ προσγεγόμενον διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἀδίκημα εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν, ἅψοῦ μεγάλοι Ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ συνεχωνεύοντο εἰς τὴν ἰδρυομένην Βουλγαρίαν. Τὰς διαμαρτυρίας ταύτας ὑπέβαλε καὶ αὐτὴ αὐτὴ ἡ Ὑψηλὴ Πύλη, ἀρχίσασα νὰ φοβῆται τὴν μεγεθυνθεῖσαν Βουλγαρίαν, ἵνα φέρῃ δὲ ἀντιπερισπασμὸν κατὰ τῆς ἐν λόγῳ συνθήκης, ἐξήγειρεν εἰς ἐπαγαστάσιν καὶ τοὺς περὶ τὴν Ροδόπην οἰκοῦντας ὄρεινους Μουσουλμάνους (πομάκους).

Ἡ Ἀγγλία ἐξ ἄλλου μὴ θλέπουσα μὲ εὐμενὲς βλέμμα τὴν ἐν τῇ ἐγγυὲς Ἀνατολῇ ἐξάπλωσιν τῆς Ρωσικῆς ἰσχύος, ἐχρησιμοποίησε τὰς διαμαρτυρίας ταύτας, ὡς ἐπιχείρημα πρὸς καταπολέμησιν τῆς συνθήκης ταύτης φθάσασα καὶ μέχρις ἀπειλῆς πολέμου διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀναθεωρήσεώς τῆς.

Ἡ σύρραξις ἀπεφεύχθη τῇ μεσολαβήσῃ τοῦ Βίσμαρκ, καὶ ἐπετεύχθη τὴν 18ην Μαΐου 1878 συμφωνία μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ρωσίας διὰ τῆς ὁποίας ἐτροποποιήθησαν τὰ πρὸς νότον σύνορα τῆς Βουλγαρίας. Οὕτω ἐνῶ διὰ τοῦ ἄρθρου 6 τῆς συνθήκης τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τὰ νότια σύνορα τῆς Βουλγαρίας ἐξετείνοντο μέχρι τοῦ Αἰγαίου πελάγους, διὰ τῆς νέας συμφωνίας, ἡ Βουλγαρία ἀπεμακρύνθη τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ διηρέθη εἰς δύο τμήματα: Εἰς τὸ ἐσ-

ρειον, εἰς τὴν κυρίως τουτέστι Βουλγαρίαν, εἰς ἣν ἐδόθη πλήρης πολιτικὴ αὐτονομία ὑπὸ ἀνεξάρτητον κυβέρνησιν καὶ εἰς τὸ νότιον, εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ρωμουλίαν, εἰς ἣν παρεσχέθη διοικητικὴ αὐτονομία. Κατόπιν τῆς συμφωνίας ταύτης ὤρίσθη ἡ σύγκλησις Ἑθρωπαϊκοῦ συνεδρίου διὰ τὴν 1 Ἰουλίου 1871 ἐν Βερολίνῳ.

Κατὰ τὸ συνέδριον τοῦτο, ὅπερ ἐγένετο ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Βίσμαρκ, τὰς Ἑλληνικὰς ἀπόψεις ὑπεστήριξε μόνον ὁ Ἄγγλος ἀντιπρόσωπος, Μαρκήσιος Σαλισβουρή, ὁ ὁποῖος ἐπρότεινεν ὅπως, πρὸς προστασίαν τῶν συμφερόντων τῆς παρυαρίθμου Ἑλληνικῆς φυλῆς, τῆς οἰκώσεως εἰς τὰ μέρη τῆς δημιουργουμένης νέας Βουλγαρίας, παρασταθῆ ἐν τῷ συμβουλίῳ καὶ ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ἢ τοῦλάχιστον, νὰ παρίσταται αὐτὴ εἰς τὰς συνεδριάσεις καθ' ἃς πρόκειται νὰ συζητηθῶσι θέματα σχετιζόμενα πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἐτόνισε δὲ ἰδιαιτέρως ὅτι πρέπει νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ ἀπαιτήσεις τὰς ὁποίας ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θέλει ὑποβάλει περὶ τινῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν. Εἰς ἐρώτησιν τοῦ Αὐστριακοῦ ἀντιπροσώπου κόμητος Ἀνδράσσ, ὁποίας ἐπαρχίας ἐννοεῖ, ἀπήντησεν κατηγορηματικῶς: Τὴν Κρήτην, τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θράκην.

Οὕτω ὁ ἀγὼν τοῦ Θρακικοῦ Συλλόγου ἀνέτρεψε τὰ Ρωσικὰ σχέδια, ἀπεμάκρυνε τοῦ Αἰγαίου πελάγους τὴν Βουλγαρίαν καὶ ἐδημιούργησε τὴν αὐτονομίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμουλίας, τὸ δὲ ἐδαφικὸν καθεστῶς ὅπερ καθώρισε τὸ συνέδριον ἐκεῖνο, παρέμεινε μέχρι τῶν Βαλκανικῶν πολέμων 1912—1913, ὅτε καὶ ἀνετράπη εἰς θάρος τῆς Τουρκίας, ἐγένετο δὲ ἀφορμὴ τοῦτο νὰ συσταθῆ τὸ πρῶτον Τουρκικὸν Θρακικὸν Κομιτάτον, τὸ ὁποῖον ἦτο ὁ πρόδρομος ὄλων τῶν μετέπειτα συσταθέντων ξένων Θρακικῶν ὀργανισμῶν, διὰ τὴν καταπολέμησιν καὶ ὑπονόμευσιν τῶν ἐν Θράκῃ Ἑλληνικῶν δικαίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΘΡΑΚΙΚΟΝ ΚΟΜΙΤΑΤΟΝ

Σύστασις Τουρκικοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου. — Αὐτόνομος Διοίκησις Δυτικῆς Θράκης. — Ἡ Δυτικὴ Θράκη ὑπὸ τὴν Βουλγαρικὴν κυριαρχίαν. — Διάλυσις τοῦ Τουρκικοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου. — Διασυμμαχικὴ τῆς Θράκης κατοχή. — Ἀναστάσις τοῦ Τουρκικοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου. — Ἡ Θράκη ἐλευθέρη. — Συνεργασία Τουρκοβουλγαρικὴ διὰ τὴν αὐτονομίαν τῆς Θράκης.

Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ Βαλκανικοῦ πολέμου καὶ τὴν ὑπογραφήν τῆς συνθήκης τοῦ Λονδίνου τῆς 17 Μαΐου 1913, καθ' ἣν ἡ Τουρκία παρέχωρει εἰς τὰ Βαλκανικὰ Κράτη, τὰ ἐδάφη βορείως τῆς Γραμμῆς Αἰνῶ (ἐπὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους) — Μηδείας (ἐπὶ τῆς Μαύρης Θαλάσσης) οἱ Βούλγαροι, θέλοντες νὰ πραγματοποιήσωσι τὸ ὄνειρόν των, τὴν ἴδρυσιν τῆς Μεγάλης Βουλγαρίας, δὲν προήλθον εἰς συνεννοήσεις μετὰ τῶν τέως συμμάχων των, διὰ τὴν εἰρηνικὴν διανομὴν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου κτηθέντων ἐδαφῶν, ἀλλ' ἤρ-

ξαντο συγκεντροῦντες στρατὸν ἔναντι τῶν τέως συμμάχων των, ἵνα διὰ τῶν ὃπλων καταλάβουν τὰ ἐδάφη ἅτινα ἐπωφθαλίμων. Τοῦτο ἐγένετο ἀφορμὴ τοῦ δευτέρου Βαλκανικοῦ πολέμου. Διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τούτου οἱ Βούλγαροι ἀπέσυραν τὸν ἐν Θράκῃ στρατὸν των καὶ τὸν μετέφερον πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ πρὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ Σέρβων μετώπου των, ἐγκατέλειψαν δὲ μόνον ἐν Θράκῃ μικρὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις, διὰ τὴν ἀμυναν τῶν πρὸς τὴν Τουρκίαν ἀνατολικῶν των συνόρων, καὶ τῶν παραλίων τοῦ Αἰγαίου, ἀπὸ πιθανῆς ἐπιθέσεως τῶν Ἑλλήνων.

Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον οἱ Βούλγαροι ἠττήθησαν ἐπωφεληθέντες δ' οἱ Τούρκοι τῆς ἀδυναμίας τῆς Βουλγαρίας, ἀπεφάσισαν τὴν ἀνακατάληψιν τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης, ἣν καὶ ἐπέτυχον ἀνευ ἀντιστάσεως, καθόσον πρὸ τῆς προελάσεως τῶν Τουρκικῶν δυνάμεων, ὁ ὑπάρχων ὀλίγος Βουλγαρικὸς Στρατὸς, ἀπεσύρθη εἰς τὰ παλαιὰ σύνορα τῶν δύο χωρῶν, ἐνθα ἐσταμάτησαν καὶ οἱ Τούρκοι, καταλαβόντες οὕτω τὴν Ἀδριανούπολιν, τὸ Διδυμότειχον καὶ τὸ Ὀρτάκιο.

Καθ' ὃν χρόνον ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἐπεχειρεῖ κατὰ τοῦ κυρίου ὄγκου τῶν Βουλγαρικῶν Στρατευμάτων, ἐσημειώθησαν ἐπιχειρήσεις μικρᾶς ἐκτάσεως καὶ κατὰ τῶν ἐν Θράκῃ Βουλγάρων. Οὕτω κατελήφθη ἡ Ξάνθη, ἡ Κομοτηνὴ, τὸ δὲ Δεδέαγατς κατέλαβε Σύνταγμα πεζοναυτῶν, ὑπὸ τὸν τότε πλοίαρχον καὶ ἤδη ναύαρχον κ. Τυπάλδον. Τὸ Σύνταγμα τοῦτο προήλασε μέχρι Κορνοφωλεᾶς.

Τὰ καταληφθέντα ἐδάφη τῆς Δυτικῆς Θράκης ἐξεκένωσεν ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἅμα τῇ ὑπογραφῇ τῆς συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου (28 Ἰουλίου 10 Αὐγούστου 1913) δι' ἧς τ' ἀνατολικά σύνορα τῆς Ἑλλάδος ἐξετείνοντο, διὰ τοῦ ἄρθρου 5 τῆς ἐν λόγῳ συνθήκης μέχρι τοῦ ποταμοῦ Νέστου.

Ἐνῶ ὑπογράφετο ἡ συνθήκη τοῦ Βουκουρεστίου, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἤρχιζον νέαι διαπραγματεύσεις

πρὸς ἐπίτευξιν ὀριστικῆς εἰρήνης μεταξύ Τουρκίας καὶ Βουλγαρίας, ἃς διεξήγον ἐκ μέρους μὲν τῆς Βουλγαρίας οἱ Σάβωφ, Βούλγαρος ἀρχιστράτηγος καὶ Νάτσεβιτς, πρεσβευτῆς, ἐκ μέρους δὲ τῆς Τουρκίας οἱ Μαχμουτ Πασῆς Τσουρκιοῦ Σουλοῦ, ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν καὶ Χαλῆλ βέης, Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

Τὸ Κομιτάτον τῆς Ἐνώσεως καὶ Προόδου τότε, θέλον νὰ ἐκδιᾶσῃ τὴν Βουλγαρίαν εἰς ὑποχωρήσεις ἔναντι τῶν Τουρκικῶν ἀξιώσεων, ἐδημιούργησε τὸ πρῶτον Τουρκικὸν Ἰσραηλιν Κομιτάτον, οὐτινοὺς σκοποὺς ἐτέθη ἡ καταβολὴ ἐνεργειῶν διὰ τὴν αὐτονομίαν τῆς Θράκης, τῆς λωρίδος δηλαδὴ ἐκείνης τῆς εὐρισκομένης μεταξύ τοῦ ποταμοῦ Ἐβρου καὶ τῶν ἀνατολικῶν συνόρων, ὡς εἶχον καθορισθῆ τότε διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου.

Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Κομιτάτου τούτου καὶ τῆς ὅλης κινήσεως διὰ τὴν αὐτονομίαν τῆς Θράκης, ἐτέθη ὁ ἄντι συνταγματάρχης τῶν Ἐπιτελῶν Σουλεϊμάν Ἀσκερῆ βέης ἀρχηγὸς τῆς περὶ τὴν περιφέρειαν Κίρτζαλη Τουρκικῆς στρατιωτικῆς μονάδος, μετ' αὐτοῦ δὲ συνέπραξαν καὶ οἱ Ταγματάρχης Μουχατζήρ Χαλῆλ, ὁ ἐκ Κομοτηνῆς Ταγματάρχης Φουάτ βέης, ὁ Ταγματάρχης Νταῆ Μεσοῦτ, ὁ Ταγματάρχης Νιζαμεδὶν ἐξ Ἀκ—Σεράι, ὁ Ἄντισυνταγματάρχης Ρουσουχί, ὑπασιπιστῆς τοῦ Κεμάλ, ὁ Λοχαγὸς Χαϊρῆ, ὁ Ταγματάρχης Ἐπιτελῶν Σουλεϊμάν Νουρῆ, ὁ Ταγματάρχης Σεφκέτ, ὁ Ταγματάρχης Σαχίν, ὁ ἐκ Πανόρμου Συνταγματάρχης Τσερκὲς Πλιάς, ὁ Ταγματάρχης Χατζῆ Εσρέφ, (ἤδη εὐρίσκεται ἐν Ἑλλάδι Κρήτη — ὡς ἐξόριστος ἐκ τῶν 150 Τούρκων πολιτικῶν φυγάδων), ὁ ἀδελφὸς τοῦ Χατζῆ Σαμῆ (1) κ. ἄ.

Οὗτοι ἐκήρυξαν τὴν αὐτονομίαν τῆς Δ. Θράκης καὶ

(1) Τούρκος πολιτικὸς φυγάς, ὁ ὁποῖος ἐφρονεῖτο πρό τινων ἐτῶν εἰς τὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας κατὰ τινα ἐπιχείρησιν ἀποβιβάσεως του ἐκείσε.

ἐσχημάτησαν Κυβέρνησιν, μεῖ ἔδραν τὴν Κομοτηνὴν, ἡ ὁποία ἀπετελέσθη ἐκ τῶν Σουλεϊμάν Ἀσκερῆ βέη, Χατζῆ Σαμῆ βέη, (στρατιωτικῶν), Ρεσίτ βέη, Ραῖφ ἐφέντη δικηγόρου, Χαφούζ Σαλή (ἐσχάτως ἀποθανόντος Γερουσιαστοῦ Κομοτηνῆς), τοῦ ἐσχάτως ἀποθανόντος Μητροπολίτου Γρεβενῶν Νικοδήμου (τότε Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου Μαρωλείας), Μιγκριντίτς Ταμπακιὰν ἀρμενίου δικηγόρου καὶ Γιακοῦπ Κασαβῆ, Ἰσραηλίτου.

Ἡ αὐτονομία αὕτη ἀρχικῶς ἔλαβε τὸν τίτλον προσωρινῆ Κυβέρουσης Δυτικῆς Θράκης (Χουκιουμέτ Μουκατσεσῆ) κατόπιν ὅμως διαμαρτυριῶν μειῶν τινων τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι ἡ ἀσάφεια τοῦ τίτλου γενεῖα παρὰ τῆ λαφ' ἀνησυχίας ἐλόγον διὰ τὴν μελλοντικὴν τύχην τῆς αὐτονομίου χώρας, ἔλαβε τὸν τίτλον: Ἀυτόνομος Κυβέρνησις (Χουκιουμέτ Μουστακλιεσῆ) Δυτικῆς Θράκης.

Ἐκ τῶν πρώτων μελημάτων τῆς αὐτονομίου Κυβερνήσεως ἦτο ἡ συγκρότησις ἰδίου στρατοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνήλθεν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν 30 χιλιάδων ἀνδρῶν. Τμήμα τοῦ στρατοῦ τούτου ἀντεπεξῆλε νικηφόρος κατὰ Βουλγαρικῆς ἐπιθέσεως, περὶ τὸ Κίρτζαλη, κατόρθωσε δὲ νὰ αἰχμαλωτίσῃ καὶ τμήμα τοῦ ἐπιτεθέντος Βουλγαρικοῦ στρατοῦ ἐκ δύο Ταγμάτων.

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων μελημάτων τῆς, ἐφρόντισε διὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, ἐκδώσασα καὶ ἴδια γραμματῆσιμα, καθώρισε δὲ καὶ τύπον ἐπισήμου σημαίας, ἧτις ἐκυμάτιζε τότε καθ' ἅπασαν τὴν αὐτόνομον χώραν.

Ἡ κίνησις αὕτη τοῦ Κομιτάτου τῆς Ἐνώσεως καὶ Προόδου, εἶχε σκοπὸν ὡς προερέθη νὰ ἐκδιᾶσῃ τὴν Βουλγαρίαν εἰς παραχωρήσεις ὑπὲρ τῆς Τουρκίας, πράγμα ὅπερ καὶ ἐπέτυχε, διότι διὰ τῆς συνθήκης τῆς Κωνσταντινουπόλεως οἱ Βούλγαροι ἀνεγνώρισαν ὡς Τουρκικὰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ τὰς 40 Ἐκκλησίας, ὡς καὶ τρίγωνον πέραν τοῦ Ἐβρου, περιλαμβάνον τὸ Ὀρτάκιο καὶ τὸ Διδου-

μότειχον, ἐνῶ εἰς τὴν Βουλγαρίαν παρεχωρεῖτο. τριγωνικῆς ζώνης τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης διήκουσα ἀπὸ σημείου ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου, νοτίως τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, διὰ τοῦ ποταμοῦ Ρεσδάγια, πρὸς τὰ παλαιὰ σύνορα.

Ἄλλὰ καὶ μετὰ τὴν Βουλγαρικὴν ταύτην υποχώρησιν, ἡ κίνησις ἐξηκολούθει, ἐλπίζον ὅτι ἡ δημιουργία αὐτονομίου Διοικήσεως ἐν τῇ Θράκῃ, θὰ ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς Τούρκους νὰ ἀντιγράψουν τὸ Βουλγαρικὸν πραξικόπημα τοῦ 1885 καὶ νὰ προσαρτήσουν διὰ μιᾶς μικρᾶς ἐξεγέρσεως τὴν Δυτικὴν Θράκην καὶ πάλιν εἰς τὴν Τουρκίαν ὅπως προσηρτήθη καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Ρωμυλία εἰς τὴν Βουλγαρίαν.

Ἡ Ἑλλάς, μὴ ἐπιθυμοῦσα τὴν ἐξάπλωσιν τῆς Βουλγαρίας πρὸς τὸ Αἰγαίον, ὄχι μόνον δὲν ἀντέδρασεν εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ Κομιτάτου, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπεδοήθησε, συνέστησε δὲ εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς ἀμέριστον τὴν συνδρομὴν των διὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ σχεδίου τοῦ Κομιτάτου. Καὶ τοῦτο, διότι θεωροῦσα ἑαυτὴν ὡς φυσικὴν κληρονόμον τοῦ «Μεγάλου Ἀσθενοῦς», ἤλπιζεν εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἐπὶ τῆς αὐτονομίου χώρας ἐν εὐθέτω χρόνῳ.

Τὰ τῆς αὐτονομίας ἐκείνης ἰδοὺ πῶς τὰ περιγράφει εἰς τὸ περιοδικὸν «ΘΡΑΚΙΚΑ» (1) ὁ ἰατρός καὶ ἱστορικός συγγραφεὺς κ. Κ. Κουρτίδης:

«... Οἱ Τούρκοι ἐν τῷ μεταξὺ ἐπωφεληθέντες
 » τὴν ρῆξιν τῶν συμμάχων, ἐπροχώρησαν καὶ μὲ
 » τρία τάγματα στρατοῦ, ἀποτελούμενα ἐκ νεαρῶν
 » ἐφέδρων ἐκ Συρίας καὶ τῆς πολεμικῆς φυλῆς
 » τῶν Καρὰ Κατσελῆ, ὑπὸ τὴν διοίκησιν ταγμα-
 » τάρχου, κατέλαβον τὸ Διδυμότειχον.

» Ὁ Βουλγαρικὸς στρατὸς Σουφλίου ἠναγκά-

(1). «ΘΡΑΚΙΚΑ» παράρτημα τῆς 100ετηρίδος.

» σθη νὰ ἐκκενώσῃ τὴν πόλιν καὶ διὰ τῆς ὄρεινῆς
 » ὁδοῦ Μικροῦ Δερείου, νὰ ἀποσυρθῇ πέραν τοῦ
 » Ἄρδα.

» Ἡ διοίκησις τοῦ Σουφλίου ἀνετέθη εἰς τὸν
 » ἰατρὸν Κ. Κουρτίδην, ὅστις ἐσχημάτισε πολιτο-
 » φυλακίαν ἀπὸ στελέχη καλῶς γυμνασμένα καὶ
 » πειθαρχικὰ προσλαβὼν ὡς ὑπαρχηγὸν τὸν Ἐ-
 » λευθέριον Ἀλ. Γκιρτζῆν.

» Ὁ Τυρκικὸς στρατὸς Διδυμοτείχου γνωρίζων τὸ ἀξιόμαχον τῶν Σουφλιωτῶν δὲν ἐτόλμη-
 » σε νὰ προχωρήσῃ μέχρι Σουφλίου. Ἐπειδὴ δὲ
 » αἱ Κυβερνήσεις Ἑλλάδος — Τουρκίας εἶχον ἔλ-
 » θει εἰς σχετικὰς συνεννοήσεις διὰ τὴν στάσιν
 » των, ἀπέναντι τῶν Βουλγάρων, ὁ διοικητὴς τῶν
 » Τυρκικῶν στρατευμάτων ἐζήτησε νὰ καταλάβῃ
 » τὸ Σουφλίον εἰρηνικῶς. Μετέβη πρὸς τοῦτο
 » ἐπιτροπὴ ἐκ Σουφλίου πρὸς συνεννόησιν. Ἐπει-
 » δὴ δὲ ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ ὁ ἀναμενόμενος Ἑλλη-
 » νικὸς Στρατὸς, εἰς τὸ Σουφλί, συνεφωνήθη νὰ κα-
 » ταλάβῃ τὴν πόλιν ὁ Τυρκ. στρατὸς εἰς ὠρισμένην
 » ἡμέραν καὶ ὥραν διὰ τῆς δημοσίας ὁδοῦ. Παρα-
 » σπονδήσαντες ὁμως οἱ Τούρκοι, ἔφθασαν πρὶν
 » ἐξημερώσει καὶ κατέλαβον τοὺς πρὸ τῆς πόλεως
 » λόφους, παρατάξαντες καὶ μυδραλιοβόλα. Μόλις
 » ὁμως ἡ πρωτοπορία των ἐπεχείρησε νὰ εἰσέλθῃ
 » εἰς τὴν πόλιν, ἡ πολιτοφυλακὴ Σουφλίου ὀπλι-
 » σμένη καλῶς, ἀντέταξεν ἄμυναν καὶ ἐκ τῆς συμ-
 » πλοκῆς ἐτραυματίσθησαν τέσσαρες Τούρκοι

» στρατιῶται. Τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἡμπο-
 » ροῦσε νὰ ἔχη τρομερὰς διὰ τὴν πόλιν συνεπειάς,
 » ἐδικαιολογήθη ὅτι οἱ Τούρκοι ἦλθον παρὰ τὰ
 » συμπεφωνημένα, δι' ἄλλης ὁδοῦ καὶ ἔνεκα τοῦ
 » σκότους οἱ Σουφλιῶται ἐξέλαβον τοὺς Τούρκους
 » ὡς Βουλγάρους.

» Μετὰ τοῦτο ὁ Τουρκικὸς στρατὸς εἰσῆλθεν
 » εἰς τὴν πόλιν φιλικῶς τὴν 24 Ἰουλίου 1913.

» Μετὰ τινὰς ἡμέρας, δηλαδὴ τὴν 19ην Ἰου-
 » λίου, ἄγημα Ἑλλήνων πεζοναυτῶν μὲ μυδρα-
 » λιβόλα μικρᾶς ὀγκῆς ὑπὸ τὸν Τυπάλδον καὶ
 » Κωνσταντῖνον Μελᾶν ἔφθασαν καὶ ἐσταμάτη-
 » σαν εἰς Κορνοφωλεᾶν τρία χιλιόμετρα πρὸς νό-
 » τιν τοῦ Σουφλίου. Ἐπίσης ἦλθεν εἰς Κορνοφω-
 » λεᾶν ὁ ἔνδοξος Ναύαρχος Κουντουριώτης, ὅπου
 » προσεκάλεσε τὸν τότε Δήμαρχον Πασχάλην Μα-
 » νάβην καὶ τὸν ἰατρὸν Κ. Κουρτίδην. Συγγρό-
 » νως εἶχε προσκαλέσει καὶ τοὺς προύχοντας ὄλων
 » τῶν ὑπὸ τὴν Ἑλληνικὴν κατοχὴν χωριῶν καὶ
 » συνέστησεν εἰς ὄλους τοὺς νέους νὰ στρατευ-
 » θοῦν ὡς ἐθελονταὶ τῆς μελλούσης νὰ συσταθῇ
 » αὐτονομία τῆς Δυτικῆς Θράκης, νὰ συμπρά-
 » ξουν δὲ μὲ τοὺς Τούρκους πρὸς τοῦ-
 » το πολιτικῶς καὶ στρατιωτικῶς. Ἀκολούθως
 » πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ὑπέδειξεν ὡς πρόε-
 » δρον τῆς αὐτονομίας τοῦ Τμήματος Σουφλίου
 » τὸν ἰατρὸν Κ. Κουρτίδην. Οἱ Ἕλληνες ἀνεχώ-
 » ρησαν ἀπὸ τὴν Κορνοφωλεᾶν τὴν 3 Αὐγούστου

» καὶ περιορίσθησαν μόνον εἰς τὸ Δεδέαγατς ὅπου
 » παρέμειναν μέχρι τῆς 8 Σεπτεμβρίου.

» Οἱ Τούρκοι ἔφυγαν ἀπὸ τὸ Σουφλίον περὶ
 » τὰ μέσα Σεπτεμβρίου.

» Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν Τούρκων, κατό-
 » πιν φαίνεται συνεννοήσεως τῶν Κυβερνήσεων
 » Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας, ὅπως ἡ Δυτικὴ Θράκη
 » ἀνακηρυχθῆ αὐτόνομος, ἐπιτροπὴ ἐκ Σουφλίου
 » καὶ Ὀρτάκιοι, ἀνεχώρησε πρὸς συνεννόησιν με-
 » τὰ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ εἰς Ἀδριανούπολιν.
 » Μετὰ τινὰς ἡμέρας μετέβησαν εἰς Κωνσταντι-
 » νοῦπολιν μετὰ τοῦ Ταγματάρχου Ἐμβέρ βέη.
 » Ἡ ἐπιτροπὴ Σουφλίου ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὸν ἰα-
 » τρὸν Κ. Κουρτίδην καὶ τὸν δικηγόρον Δημητρά
 » κην ἐφένδην Βαλατζόγλου, ἐπανελημμένως δὲ
 » ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν Ταλαὰτ βέην καὶ ἐπὶ δε-
 » καπενθήμερον συνειργάσθη μὲ τὸν Οἰκουμενι-
 » κὸν Πατριάρχην Γερμανόν, τὸν τότε διευθύ-
 » νοντα τὴν Ἑλληνικὴν Πρεσβείαν κύριον Εὐθύ-
 » μιον Κανελλόπουλον, ὅστις ἐγνώριζε καὶ πρό-
 » σωπα καὶ πράγματα, διότι εἶχε χρηματίσει ὑπο-
 » πρόξενος εἰς τὸ Δεδέαγατς ὡς καὶ μὲ τὸν Πρύ-
 » τανιν τῶν Ἑλλήνων δημοσιογράφων ἀοίδιμον
 » Σταῦρον Βουτυρᾶν.

» Ὁ ἰατρὸς Κ. Κουρτίδης καθ' ὄλον τὸ διά-
 » στημα τοῦτο συνέτασσε προκηρύξεις, ἀνακοινω-
 » θέντα καὶ ἐδημοσίευσεν εἰς τὸν «Νεολόγον» καὶ
 » εἰς τὴν «Πρωτῖαν» ἔθνικὰ ἄρθρα σκοποῦντα τὴν

- » παγίωσιν τῆς αὐτονομίας.
 » Ἐπειδὴ δ' ἤδη ἀνεκηρύχθη ἡ αὐτονομία, αἱ
 » ἐπιτροπαὶ ἐπανεκάμψαν εἰς τὰ μέρη των.
 » Ἡ Δυτικὴ Θράκη διηρέθη εἰς τρία Τμήμα-
 » τα, εἰς τὸ τῆς Γκιουμουλτζίνης ὅπου πρόεδρος
 » ἐξελέγη Τοῦρκος καὶ εἰς τὸ τοῦ Δεδέαγατς καὶ
 » Σουφλίου ὅπου ἐξελέγησαν Ἕλληνες.
 » Ὁ Τουρκικὸς Στρατὸς ὡς εἴπωμεν ἀπεμα-
 » κρύνθη εἰς τὸ Διδυμότειχον.
 » Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Σουφλίου, τὸ
 » ὅποιον ἦτο τὸ σπουδαιότερον, διότι εὐρίσκετο
 » μεταξὺ τῶν Τουρκικῶν καὶ Βουλγαρικῶν στρα-
 » τευμάτων, Κ. Κουρτίδης διωργάνωσεν ἀμέσως
 » αὐτὸ πολιτικῶς καὶ διοικητικῶς, διορίσας τὸν
 » Δημήτριον Βαλατζόγλου, εἰρηνοδίκην, διευθυν-
 » τὴν ἀστυφυλακῆς τὸν Εὐάγγελον Μόκαλην, καὶ
 » τὸν Ἡλίαν Ἀργυριάδην ἀρχηγὸν τῆς πολι-
 » τοφυλακῆς ἣτις ἐξησφάλισε τὴν τάξιν εἰς ὅλην
 » τὴν περιφέρειαν. Ἡ αὐτονομία ἐλειτούργησεν
 » ὡς πραγματικὸν Κράτος. Ἐπέβαλε φορολογίαν
 » δεκάτης ἐπὶ σταφυλῆς, δασμὸν τελωνειακὸν ἐπὶ
 » τῶν εἰσαγομένων καὶ ἔδιδε μισθὸν τακτικὸν εἰς
 » τοὺς ὑπαλλήλους τῆς ἀστυφυλακῆς καὶ πολιτο-
 » φυλακῆς.
 » Ἐκ Γκιουμουλτζίνης ἐστάλησαν γραμματό-
 » σιμα ἰδιαίτερα ἀκίνητα εἰς φακέλους, ἐξεδίδον-
 » το δὲ καὶ διαβατήρια διὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν
 » κατοίκων.

- » εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐπεκράτησε τάξις καὶ ἀ-
 » σφάλεια πρωτοφανής.
 » Ἐν τῷ μεταξὺ κατόπιν συνεννοήσεως ἐν
 » Κωνσταντινουπόλει μεταξὺ Κυβερνήσεων Τουρ-
 » κίας καὶ Βουλγαρίας, ἡ Τουρκία παρεχώρησε
 » τὴν Δυτικὴν Θράκην εἰς τοὺς Βουλγάρους οἱ ὁ-
 » ποιοὶ ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἁγίου
 » Δημητρίου κατέλαβον αὐτήν. Τὴν πόλιν Σου-
 » φλίου κατέλαβεν ὀλόκληρον Σύνταγμα ὑπὸ τὸν
 » Συναγματοάρχην Πέτρον Ρασκῶφ.
 » Ἡ ἐπὶ τῆς Δυτικῆς Θράκης Βουλγαρικὴ κυ-
 » ριάρχια διήρκεσεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς μέχρι
 » τῆς 15ης Μαΐου 1920 ὁπότε ὁ Ἕλληνικὸς στρα-
 » τὸς κατέλαβε τὴν Ἑλληνικωτάτην Θράκην καὶ
 » τὴν ἤνωσε μετὰ τῆς λοιπῆς μητρὸς Ἑλλάδος.»

Ἡ προσπάθεια ἐν τέλει τοῦ Κομιτάτου ἀπέτυχε καὶ ὁ
 Βουλγαρικὸς Στρατὸς κατέλαβε τὰ αὐτονομηθέντα πρὸς σι-
 γμὴν ἐδάφη τῆς Δυτικῆς Θράκης.

Μετὰ τινὰ χρόνον ἐξερράγη ὁ Μέγας Πόλεμος. Ἡ
 Τουρκία καὶ ἡ Βουλγαρία συνεπολέμησαν καὶ τὸ Θρακικὸν
 Κομιτάτον μὴ ἔχον λόγον ὑπάρξεως διελύθη, διὰ τὰ ἀνασυ-
 σταθῆ μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πολέμου, ὑπὸ ἄλλην σημαίαν
 καὶ ἄλλο πρόγραμμα, πρὸς καταπολέμησιν τῶν Ἑλληνι-
 κῶν διεκδικήσεων.

*
 * *

Ἡ ὑπὸ τῶν συμμάχων κατάληψις τῆς Θράκης γενομέ-
 νη ἐκ λόγων προνοίας κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1919, ἐνα-
 χρησιμεύσθη ὡς μέσον ἐπιβολῆς διὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς
 συνθήκης τοῦ Νεῦγύ, διὰ τοῦ ἀρθροῦ 48 τῆς ὁποίας καθω-

ρίζετο και ὁ τρόπος τῆς προσωρινῆς Διοικήσεώς της, μέχρι τοῦ κανονισμοῦ τῆς ὀριστικῆς τῆς τύχης, ἐγένετο ἀφορμὴ δημιουργίας καὶ αὐτῆς Θρακικοῦ ζήτηματος καὶ τῆς ἀνασυστάσεως τοῦ Τουρκικοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς διασυμμαχικῆς κατοχῆς, ἣτις διήρκεσε μέχρι τῶν μέσων τοῦ Μαΐου 1920 ὅποτε ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἐξουσιοδοτήθη καὶ παρέλαβε τὰ ἐδάφη ταῦτα, τὸ Τουρκικὸν Θρακικὸν Κομιτάτον εἰς οὐδεμίαν συννομικὴν ἐνέργειαν προέβη. Ὁργανοῦτο πολιτικῶς. Καὶ ὅταν ἐπαρουσιάζετο εὐκαιρία ἐπραττε πᾶν ὅ,τι ἦτο δυνατόν διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ Θράκη ἦτο καθαρῶς Τουρκικὴ χώρα καὶ ὅτι συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς περὶ αὐτοδιοικήσεως τῶν λαῶν, ὑπὲρ ὧν αἱ νικητρίαι Δυνάμεις ἐπολέμησαν, ἡ χώρα αὕτη ἔπρεπε νὰ παραμείνῃ ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν κυριαρχίαν.

Πρὶν ἢ οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ Τουρκικοῦ κινήματος τῆς Ἀνατολίας, διακηρῦξουν τὰς ἀπαιτήσεις των, ἀπαιτήσεις ας περιέλαβον εἰς τὸν λεγόμενον Ἐθνικὸν ὅρκον τῆς 20 Ἰανουαρίου 1920, οἱ ἑπαδοὶ τοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου παρεδέχοντο εὐχαρίστως τὴν διατήρησιν τοῦ διὰ τοῦ ἀρθροῦ 48 τῆς συνθήκης τοῦ Νεῦγῶ δημιουργηθέντος καθεστώτος ἐν Θράκῃ ἐλπίζοντες ὅτι θάττον ἢ ὀρθάδουν θὰ ἐξαπλοῦτο ἐπ' αὐτῆς ἡ Τουρκικὴ κυριαρχία. Ἀργότερον ὅμως, μετὰ τὴν δικηρύξειν τοῦ Ἐθνικοῦ ὅρκου καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν ἰδία τῆς προετοιμασίας τῆς συνδιασκέψεως τοῦ Σάν - Ρέμο, καθ' ἣν ἐπρόκειτο νὰ ἐξετασθῇ καὶ τὸ Τουρκικὸν ζήτημα, ἐγκατέλειψαν τὴν σκέψιν ταύτην καὶ ἤρχισαν καλλιεργῶντες τὴν ἰδέαν τῆς αὐτονομίας τῆς Θράκης, ἣ ὅποια ἐπιτυχᾶνουςα ὑπεβοήθει καὶ πάλιν τὰ Τουρκικὰ σχέδια.

Τὸ Κομιτάτον τότε εἶχε καὶ ἐκτελεστικὸν ὄργανον τὸ Α. Σῶμα τοῦ Τουρκικοῦ Στρατοῦ, τοῦ ὁποῦο ὁ Διοικητῆς Τζαφέρ Πασᾶς ἀνέλαβε νὰ ὀργανώσῃ στρατιωτικὴν ἀντίστασιν, εἰς περίπτωσιν προελάσεως Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, ὅστις θὰ ἦτο, καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ὁ ἐκτελε-

στῆς τῶν ἀποφάσεων, αἵτινες θὰ ἐλαμβάνοντο διὰ τὴν Τουρκίαν κατὰ τὴν ἐν λόγῳ Διάσκεψιν.

Ὡτῶ τὴν 4ην Ἀπριλίου 1920, ὁ ἐν λόγῳ Πασᾶς ἐκήρυξεν ἐπανάστασιν ἐν Θράκῃ καὶ ἤρξατο συμπληρῶντων τὰ κενὰ τῶν διαφόρων στρατιωτικῶν τμημάτων του, διὰ βιαίας κατατάξεως ἐφέδρων.

Ἡ διάσκεψις τοῦ Σάν - Ρέμο εἰς οὐδὲν κατέληξεν, ἀπεφάσισεν ὅμως, ὅπως τὸν ἐπόμενον μῆνα συγκληθῇ ἑτέρα συνδιάσκεψις εἰς Σπᾶ ἣτις ἐπραγματοποιήθη τὸν Ἰούνιον ἰδίου ἔτους.

Οἱ κύκλοι τοῦ Κομιτάτου, ἵνα δημιουργήσουν προφανῶς τετελεσμένον γεγονός καὶ ἀποδείξουν εἰς τὰς Δυνάμεις τὴν στερρὰν ἀπόφασίν των, ὅπως αὐτοδιοικηθῶσι, συνεκάλεσαν τὴν 29ην Ἀπριλίου (1920) σύσκεψιν ἐν Ἀδριανουπόλει, εἰς ἣν ἔλαβον μέρος 217 Μουσουλμάνοι ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν Θράκης καὶ καθ' ἣν ἀπεφασίσθη ἡ ἐνοπλος ἀντίστασις καὶ ἡ κήρυξις γενικῆς ἐπιστρατεύσεως.

Τὴν ἐπομένην — 30 Ἀπριλίου — ἐκηρύχθη ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Θράκης, κατηρτήθη προσωρινὴ Κυβέρνησις τῆς ὁποίας Πρόεδρος καὶ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ὡς ἐπίσης καὶ Ἀρχιστράτηγος, διορίσθη ὁ Τζαφέρ Ταγιάρ Πασᾶς.

Ἡ αὐτονομία ἦν ἐπεδίωκε διὰ τὴν Θράκην τότε τὸ Τουρκικὸν Θρακικὸν Κομιτάτον, εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἀπέτελε τὸ πρῶτον βῆμα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν Κεμαλικῶν ἐπιδιώξεων, ὡς αὐταὶ διευποῦντο ἐν τῇ Ἐθνικῇ τῶν ὅρκῳ. Καὶ ἐπειδὴ διέβλεπεν ὅτι εἰς τὴν προσπάθειάν του ταύτην θ' ἀντέδρων οἱ ἄλλοι ἄλλοθενεῖς, οἱ ὅποιοι κατὰ συμπαγεῖς μάζας κατόικουν τὴν διεκδικουμένην χώραν, ἀπεφάσισε νὰ ζητήσῃ, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ του, τὴν συνεργασίαν τῶν Βουλγάρων, οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦντες τὴν μικροτέραν ἐν Θράκῃ μειονότητα τῇ τὴν παρέσχον ἀσμένως, διὰ τῆς ἐσωτερικῆς Μακεδονικῆς Ἐπ. Ὁργανώσεως, ἐλπίζοντες

καὶ οὗτοι πολιτικά ὠφελήματα ἀπὸ τὴν δημιουργίαν Ὀρακικοῦ ζητήματος, μάλιστα δὲ νὰ διαδεχθῶσιν αὐτοὶ οὗτοι τὴν τῆς αὐτονομίας Κυβέρνησιν ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ.

Ἀπεφασίσθη τότε ἡ δημιουργία συμμοριῶν καὶ ἡ διενέργεια εὐρείας προπαγάνδας μεταξὺ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης. Οὕτω κατὰ τὰ τότε συγκληθέντα τοπικά συνέδρια τῆς Ἐσωτερικῆς Μακεδονικῆς Ἐπαναστατικῆς Ὀργανώσεως, καθ' ἃ ἐγένοντο ἐπὶ τῆς ἐπιτευχθείσης συμφωνίας, σχετικαὶ ἀνακοινώσεις, συνετάγησαν προκηρύξεις ἀπευθυνόμεναι πρὸς τὸν λαὸν τῆς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατεχομένης Μακεδονίας, δι' ὧν ἐκαλεῖτο οὗτος νὰ δώσῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τὸν κοινὸν ἀγῶνα, ὅστις θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα καὶ τὴν αὐτονομίαν τῆς Μακεδονίας.

Ὅργανα τοῦ Μακεδονικοῦ Κομιτάτου τὰς διένειμον εἰς τὴν ὑπαιθρον χώραν κατεσχέθη δὲ τότε εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Γουμένισσης ἢ κατωτέρω:

« Ἀδελφοί,

» Αἱ ἡμέτεραι προσπάθειαι, αἱ 30ετεῖς αἱματη-
» ραὶ ἡμῶν ἐπαναστάσεις καὶ οἱ τρεῖς φρικώδεις
» τελευταῖοι πόλεμοι, δὲν κατώρθωσαν νὰ μᾶς δώ-
» σουν τὴν ἀναμενομένην ἐλευθερίαν. Τοῦναντίον
» ἡ Πατρίς ἡμῶν ἐξῆλθε ἐκ τοῦ τελευταίου πολέ-
» μου διαμελισμένη εἰς τρία τεμάχια καὶ ὑποδου-
» λωμένη μὲ νέα δουλοπρεπῆ δεσμὰ, πολὺ βαρύ-
» τερα ἀπὸ ἐκεῖνα τοῦ Χαμιτικοῦ καθεστώτος.

» Ὑπὸ χειρίστην ἀποψιν εἴμεθα ἡμεῖς τὰ τέ-
» κνα τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας. Κατακτητὴς ἄλ-
» λογενῆς ἐπιβουλεύεται ὄχι μόνον τὴν περιουσίαν,
» ζωὴν καὶ τιμὴν μας, ἀλλὰ καὶ περισσότερον....
» Μὰς ἀρπάζει τὰς ἐκκλησίας, τὰ τζαμιά, τὰ σχο-

» λεῖα, τὴν γλῶσσάν μας καὶ προσπαθεῖ, μεταχει-
» ριζόμενος πᾶν θεμιτὸν καὶ ἀθέμιτον μέσον ὀρι-
» στικῶς νὰ ἐξαλείψῃ τὸ Βουλγαρικὸν καὶ Τουρ-
» κικὸν ὄνομα ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς γενετείρας ἡμῶν χώ-
» ρας. Καὶ αὐτὸς ὁ ἐντόπιος Ἑλληνικὸς πληθυ-
» σμὸς δὲν διάκειται εὐμενῶς. Καὶ αὐτὸς ἤρχισε
» νὰ μαραῖ νηταικαὶ ν' ἀποκάμῃ ἀπὸ τοὺς βαρυτά-
» τους φόρους καὶ ἀστυνομικὰς βιαιοπραγίας. Ἡ-
» μεῖς καὶ πάλιν εἴμεθα δοῦλοι ἄλλ' ἄς μὴ ἀπογο-
» ητευόμεθα καὶ μὴ χάνομεν τὴν ἐλπίδα, διότι ἐπὶ
» τέλος θὰ πανηγυρίσωμεν τὴν ἐλευθερίαν μας.
» Κατόπιν ἀδιακόπων ἀγῶνων ἐπὶ 800 ἔτη, ἡ Ἰε-
» λανδία ἐλευθέρα πλέον· ἡ Αἴγυπτος ὁμοίως ἐ-
» κέρδισε τὴν ἐλευθερίαν της, αἱ δὲ Ἰνδίαὶ εὐρύ-
» σκονται εἰς τελείαν ἐπανάστασιν.

» Ἡ Ἑλλὰς ἐξησθῆνησεν ἀπὸ τὰ ἀδιάκοπα
» κτυπήματα τοῦ Μουσταφᾶ Κεμάλ, ἡ Γιουγκο-
» σλαβία διαβιβρώσκειται ὑπὸ ἐξηγριωμένων ἀμοι-
» βαίων ἀγῶνων μεταξὺ Χορβατῶν, Σλοβένων,
» Μαυροβουνίων, Ἀλβανῶν καὶ Μακεδόνων. Φύ-
» λαξ τοῦ Μακεδονικοῦ Ἔθνους, ἡ Βουλγαρικὴ
» Μακεδονικὴ Ἐπαναστατικὴ Ὀργάνωσις εἶναι
» καὶ πάλιν ἐν μέσῳ ἡμῶν ἀθορύβως καὶ ἀκουρά-
» στως ἐργαζομένη δι' ὅλους τοὺς δυσαρεστημένους
» ἐκ τοῦ σημερινοῦ πολιτεύματος, ἀνευ διακρίσεως
» φυλῆς ἔθνους καὶ πολιτικῶν πεποιθήσεων.

» Ἄς λησμονήσωμεν τὸ αἱματηρὸν παρελθὸν
» τὸ ὁποῖον μᾶς χωρίζει καὶ ὄλοι, Τοῦρκοι, Βούλ-

» γαροι, Ἕλληνες, Ἑβραῖοι, Βλάχοι, ἄς δώσωμεν
 » χεῖρα διὰ τὸν γενικὸν ἀγῶνα ἀπέναντι τοῦ κοι-
 » νοῦ ἐχθροῦ καὶ νὰ μὴ καταθέσωμεν τὰ ὄπλα, εἰάν
 » δὲν ἀπολαύσωμεν τὴν ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος
 » μας.

» Ἀδιαίρετος, Ἀνεξάρτητος Μακεδονία, αὐτὴ
 » εἶναι ἡ σημαία καὶ μὲ αὐτὴν θὰ νικήσωμεν.»

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄρρηγν πληθυσμὸς κεκμηκῶς ὦν ἐκ τῆς πολυχρονίου στρατεύσεως ἐπαρουσίαζε προσφορώτερον ἔδαφος διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν δελεαστικῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Κομιτάτου, συνετάγησαν προκηρύξεις ἀπευθυνόμεναι καὶ πρὸς τοὺς ἐκ τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης καταγομένους Ἕλληνας στρατιώτας, οὓς οἱ Βούλγαροι ἀπεκάλουν ἀδελφούς των, δι' ὧν ἐκαλοῦντο οὗτοι, ἐξ ὀνόματος τῶν Μακεδονικῶν συμφερόντων ἢ αὐτομολήσωσι πρὸς τὸν ἐχθρόν.

Οὕτω πρὸ τῶν ἐν Τσανταρλή Μ. Ἀσίας προφυλακῶν μας, Τουρκικὴ περίπολος ἔρριψε τὴν κατωτέρω προκήρυξιν.

« Ἀδελφοί,

» Ὁ γιγαντιαῖος πόλεμος τὸν ὁποῖον διεξάγει
 » τὸ Τουρκικὸν Ἔθνος ἐναντίον τοῦ προαιωνίου
 » ἐχθροῦ μας, διὰ νὰ προστατεύσῃ τὴν γενέθλιον
 » γῆν, τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν μας, μᾶς
 » ὤθει ὄλους πρὸς τὴν σύμπραξιν καὶ τὴν ἐνότη-
 » τα. Σεῖς οἱ ὁποῖοι ὑπὸ κακὴν διοίκησιν ἀνηρπά-
 » γητε διὰ τῆς πιέσεως ἐκ τῶν πατρικῶν σας
 » ἐστιῶν καὶ μετεφέρθητε εἰς τὴν ἀνατολὴν διὰ νὰ
 » πολεμᾶτε ἐναντίον Ἐθνους μὲ τὸ ὁποῖον ἔχετε
 » γενικὰ συμφέροντα. νὰ συμπολεμᾶτε, διὰ τὴν
 » ἐλευθερίαν τῶν γενετείρων σας, τῆς Θράκης καὶ

» Μακεδονίας, ὑποχρεοῦσθε νὰ δείξητε τὴν δύνά-
 » μιν σας ἐναντίον τῆς εἰς ὑμᾶς ἐπιβαλλομένης
 » πιέσεως, ρίπτοντες τὰ ὄπλα καὶ παρουσιαζόμενοι
 » εἰς τὰς γραμμὰς τῶν μαχομένων Τούρκων στρα-
 » τιωτῶν, ἀπὸ μέρους τῶν ὁποίων θὰ τύχητε ἀ-
 » δελφικῆς δεξιώσεως. Ὅλοι οἱ μέχρι σήμερον
 » αἰχμάλωτοι ἢ αὐτόμολοι ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ
 » Στρατοῦ Βούλγαροι, Θράκης καὶ Μακεδονίας,
 » διατηροῦνται ὑπὸ τοῦ Τουρκικοῦ Στρατοῦ ὡς
 » ἀδελφοί. Ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα οἱ Ἕλληνες Ἀ-
 » ξιωματικοὶ σᾶς διδάσκουν, τὰ δεινοπαθήματα διὰ
 » τοὺς Βουλγάρους αἰχμαλώτους καὶ αὐτομόλους,
 » εἶναι Ἑλληνικαὶ φαντασιοπληξίαι καὶ ψεῦδη.

» Ἐν ὀνόματι τῶν γενικῶν συμφερόντων τῆς
 » Πατρίδος, τοῦ Ἐθνους καὶ τῶν ἀτομικῶν σας,
 » σᾶς καλοῦμεν ὅπως τμηματικῶς ἢ ὁμαδὸν δια-
 » βαίνητε πρὸς τὸ μέρος τῶν Τουρκικῶν Στρα-
 » τευμάτων, σήμερον ἀληθινῶν φίλων τοῦ Βουλ-
 » γαρικοῦ Ἐθνους, ὅπου θὰ τύχητε ἀδελφικῆς πε-
 » ριποιήσεως.»

Ἐκτὸς τῶν πλατωνικῶν τούτων ἐνεργειῶν εἶχον προη-
 γηθεῖ καὶ τρομακτικαὶ ἐνέργειαι κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ πλη-
 θυσμοῦ οὕτινος ἐπεδίωκον τὴν κατάπτωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρο-
 νήματος.

Ἡ σοβαρότερα ἔλων εἶναι ἐκεῖνη ἣτις ἐπεχειρήθη
 κατὰ τοῦ χωρίου Πέτρωτων (Καρά - Μπάγ) κατὰ τὴν 17ην
 Μαΐου 1920. Κατὰ τὴν ὡς εἰρηται χρονολογίαν καὶ περὶ
 ὥραν 8ην π. μ. συμμαρῖα Τούρκων καὶ Βουλγάρων Κομιτα-
 τῆδων, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἐκ νέας Βύσης (Ἀχίρτσι)

Ἄμετ βέη, εἰσέβαλεν εἰς τὰ παρά τὰ Ἑλληνοβουλγαρικά σύνορα κείμενον χωρίον Πετρωτά (Καρά Μπάγ). Μετὰ τῆς συμμορίας τῶν Κομιτατζήδων συνέπρατε καὶ διμοιρία τακτικῆς Βουλγαρικῆς Στρατοῦ ὑπὸ τὸν ὑπολοχαγὸν Ζαχάρωφ. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἀναμένοντες τὴν ἐπιδρομὴν, εἶχον ἐξοπλίσει διὰ πολεμικῶν ὅπλων τοὺς Γκέκαν Ἰωάννην, Εὐστρατίου ἢ Τσορμπατζήν Παράσχον, Κατσακίδην Ἄγγελον, Γκοτσίδην Κων(ν)τίνον, Δαουτίδην Στέφανον, Εὐαγγελίδην Κυριακόν, Παλιακουτίδην Βασίλειον, Ναλμπάντην Παναγιώτην, Ἀρβανιτίδην Ἄγγελον καὶ Τσοτριδην Σκαρλάτον κ. ἄ., οἱ ὅποιοι φυλάσσοντες τὰς διόδους τοῦ χωρίου ἀντέστησαν κατὰ τῶν ἐπιδρομῶν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συμπλοκῆς, ἡ ὁποία διήρκεσεν ἐπὶ δύο συνεχεῖς ὥρας καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν ἀντηλλάγησαν χιλιάδες πυροβολισμῶν καὶ ἐρρίφθησαν ἐκ μέρους τῶν ἐπιδρομῶν καὶ χειροβομβίδες, ἐδόθη καιρὸς εἰς τὰ πλεῖστα τῶν γυναικῶν καὶ ἀποσυρθῶσι τοῦ χωρίου καὶ νὰ καταφύγῃσιν εἰς τὰς παρακειμένας δασώδεις ἐκτάσεις ἐνθα καὶ ἐκρύβησαν. Τέλος οἱ ἐπιδρομεῖς κάμφσαντες τὴν ἀντίστασιν τῶν χωρικῶν, εἰσήλασαν εἰς τὸ χωρίον καὶ ἐπεδόθησαν εἰς τὴν λεηλασίαν τῶν οἰκίων. Οἱ συμμορῖται συλλαβόντες τὸν Παναγιώτην Δελακίδην, τὴν σύζυγόν του Κουριέσαν, τὸν 16ετῆ υἱόν του Βασίλειον καὶ τὴν 14ετιδα θυγατέρα τοῦ Κοκκῶναν, τοὺς ὠδήγησαν εἰς τὸ καφενεῖον Σγκουραγκῶ Παράσχου. Ἐκεῖθεν ἀφοῦ ἔθεσαν πῦρ εἰς τὸ οἶκον τοῦ καφενεῖου, διηυθύνθησαν μετὰ τῶν συλληφθέντων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ χωρίου. Εἰς τὸν αὐλόγυρον τῆς Ἐκκλησίας ἡ σύζυγος τοῦ Δελακίδου, ἡ ὁποία καθ' ὁδὸν εἶχε τραυματισθῆ δι' ὑποκοπάνου, καθὼς καὶ ὁ σύζυγός της διὰ σκεπαρνίου, πτοηθεῖσα ἐκ τῆς δοκιμασίας, ἐνηγγαλίσθη τὸν υἱόν της καὶ κλαίουσα ἤρχισε νὰ καταράται τοὺς Κανιβάλους τοῦ Κομιτάτου. Τότε εἰς τῶν Βουλγάρων Κομιτατζίδων ὤρμησεν ἐναντίον της καὶ τὴν ἐλόγχισεν κατὰ τὴν πλευράν. Ὅταν ἡ λόγχη ἀπεσύρθη, ἐχύθησαν ἀπὸ τὸ χαι-

νον τραῦμα, τὰ σπλάχνα τῆς μάρτυρος γυναικὸς ἡ ὁποία μετ' ὀλίγον ἐξέπνευσεν. Εἰς ἄλλος Καννίβαλος ἀντιληφθεὶς ὅτι εἰς δάκτυλος τῆς γυναικὸς ἐκοσμεῖτο ὑπὸ πολυτίμου δακτυλίου, τῆς ἀπέκοψε τὸν δάκτυλον διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ φαίνεται τῶν διατυπώσεων καὶ τῶν δυσκολιῶν τῆς κανονικῆς ἀφαιρέσεως.

Μετὰ ταῦτα οἱ Κομιτατζήδες ἔθραυσαν τὴν θύραν τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰσελθόντες ἐν αὐτῇ προέβησαν εἰς ἀκατανομάστους συλλήσεις καὶ βανδαλισμοὺς κατὰ τῶν ἱερῶν εἰκόνων, τῶν ὁποίων τὰ θραύσματα, καθὼς καὶ τὰ ἐξαπτέρυγα ἐσκόρπισαν εἰς τὰς ὁδοὺς.

Ἐξελθόντες τῆς Ἐκκλησίας ἐφόνευσαν τὸν Παναγιώτην Δελακίδην, πυροβολήσαντες αὐτὸν πεντάκις, ἀποκόψαντες εἴτα καὶ τὴν χεῖρα του, εἴτα δὲ ἀπετελείωσαν καὶ τὴν μικρὰν κόρην του Κοκῶναν, λογχίσαντες αὐτὴν κατὰ τὸν τράχηλον. Ὁ Μικρὸς υἱὸς τοῦ Δελακίδου, Βασίλειος, τραυματισμένος ἐλαφρῶς διὰ πιστολίου εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς κοιλίας, κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀγρίων δημίων τῆς οικογενείας του, ἀνατρέψας τὸν φύλακά του μὲ ἓνα γρονθοκόπημα εἰς τὸ στήθος. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω οἱ Κομιτατζήδες ἐφόνευσαν εἰς τὸ ἴδιον σημεῖον καὶ τοὺς Στέργιον Ναλμπάντην καὶ Ζαμπίκαν Παναγιώτην.

Ἀργότερον οἱ κομιτατζήδες ἔθεσαν πῦρ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς τὸ Σχολεῖον καὶ εἰς τινὰς οἰκίας, αἵτινες καὶ ἀπετεφρώθησαν. Μετὰ τινὰ χρόνον καὶ καθ' ἣν ἀκριβῶς ὥραν κατέρρευε τὸ Κωδωνοστάσιον, ἡ σάλπιγξ τῶν Κομιτατζίδων ἤχησε συνάθροισιν. Εἶχον εἰδοποιηθῆ ὅτι ἐφθανε ὁ Ἑλληνικὸς Στρατός.

Πράγματι, ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς προήλαυε. Αἱ λόγχοι τοῦ 3)40 Συντάγματος Εὐζώνων, ἔσχιζον τοὺς πέπλους μιᾶς μαύρης δουλείας πέντε αἰώνων.

Οἱ χωρικοί, ἐκτὸς τῶν φονευθέντων κατὰ τὴν συμπλοκὴν καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ χωρίῳ ἐπιδρομὴν τῶν Κομιτατζήδων εἶχον καὶ ἀρκετοὺς τραυματίας.

Και οί Κομιτατζήδες ἔσχον ἀπολείας. Εἰς ἐκ τούτων μάλιστα ἐφρονέθη ἐκ λάθους παρά τινος Βουλγάρου ἐντὸς τῆς οἰκίας τοῦ Ἀγγέλου Ἀρβανιτίδου. Ἐνὸς ἄλλου τὸ πτώμα τὸ ἔρριψαν εἰς τὴν πυρὰν διὰ νὰ μὴ ἀναγνωρισθῆ. Τὰ πτώματα δὲ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἔπεσαν κατὰ τὴν συμπλοκὴν εἰς τὰς εἰσόδους τοῦ χωρίου, τὰ μετέφερον εἰς τὸ χωρίον Μεφέκι τῆς Βουργαρίας ἐνθα διεκομίσθησαν καὶ οἱ τραυματῆται των.

Τὰ πτώματα τῶν ἀτυχῶν θυμάτων ἐτάφησαν μετὰ τριήμερον. Μετὰ δεκαπενθήμερον περίπου ἐγένετο ἐκταφὴ τῶν πτωμάτων τῇ διαταγῇ Διασυμμαχικῆς ἐπιτροπῆς ἢ ὁποία ἐνήργησε αὐτοψίαν καὶ τὰ ἐφωτογράφησε.

Ἡ συμμορία σκοπὸν εἶχε νὰ διαδράμῃ μέχρι Ποταμοῦ Ἀλεξανδρουπόλεως καὶ ἐκεῖ νὰ προβῆ εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν σιδηροδρομικῶν σηράγγων καὶ γεφυρῶν, ἵνα ἀνακόψῃ τὴν προέλασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ καὶ δοθῇ οὕτω εὐκαιρία ἀναδιοργανώσεως καὶ μεταφοράς τῶν ὑπὸ τοῦ Τζαφέρ Ταγιάρ στρατευμάτων δι' ὧν θὰ παρημποδίζετο, ὡς ἠλπίζον, ἡ προέλασις τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ.

Μετὰ τὴν ὀλοσχερῆ κατάληψιν τῆς Θράκης ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ τὸ Τουρκικὸν Θρακικὸν Κομιτάτον μετέφερε τὴν ἔδραν του εἰς τὴν Κων)πολιν καὶ ἐξεπροσωπεύετο ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ Καλλιπόλεως Σιακίρ Βέη. Μὴ δυνάμενον νὰ δρᾷ ἄλλως, ὠργάνωσε κατὰ τὸπους τῆς Ἑλληνοκρατουμένης Θράκης ὑπηρεσίας πληροφοριῶν, τὰς συλλεγομένης δὲ πληροφορίας διεβίβαζεν εἰς τὸν Κεμαλικὸν ἐπιτελεῖον, ὡς ἴσως δὲ τῷ ἐδίδοτο εὐκαιρία ἅν παρῆλεπε νὰ δυσφημῇ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ἔξω κόσμου τὴν Ἑλληνικὴν Διοίκησιν ἐλπίζον διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ κινήσῃ τὴν συμπάθειαν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων καὶ μεταβάλουν τὰς διὰ τὴν Θράκην ἀποφάσεις των.

Οὕτω κατὰ τὸ ἔτος 1921 ὑπέβαλε τέσσαρα ὑπομνήματα, δι' ὧν ἐξήτει τὴν ἀποστολὴν ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς διαπίστωσιν τῶν διαπραχθέντων δῆθεν ἀδικημάτων ἐν

Θράκῃ παρὰ τῶν ὀργάνων τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως. Τὴν 22 Μαΐου 1922 ὑπέβαλε καὶ πέμπτον ὑπόμνημα. Τὸ ὑπόμνημα τοῦτο εἶχεν ὡς ἐξῆς:

« Ἐν Κων)πόλει τῇ 22 Μαΐου 1922

Ἐξοχώτατε,

» Αἰ φῆμαι περὶ τῶν ὁμοιότητων τῶν ὁμοίων
 » εἶναι δῆθεν θύματα αἱ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ χριστιανικαὶ
 » Μειονότητες φαίνονται καταταράξασαι τὰς
 » ἀγγλικὰς σφαίρας εἰς σημεῖον ὥστε νὰ θεωρῶνται
 » ὡς ἐπηρεάζουσαι τὴν λύσιν τοῦ Ἀνατολικοῦ
 » προβλήματος, τὸ ὁποῖον θὰ παρέμενεν ἐκρεμὲς
 » ἔφ' ὅσον δὲν θὰ ἐδίδοτο ἱκανοποίησις ἐν προκειμένῳ.

» Ἡ Α. Ε. ὁ λόρδος Κῶρξον, ἐπρότεινεν τὴν
 » εἰς Μικρὰν Ἀσίαν ἀποστολὴν ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς, ἣτις θὰ ἐπελαμβάνετο ἀνακρίσεων ἐπὶ
 » τῆς καταστάσεως τῶν Χριστιανῶν. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ συγκίνησις τῶν Ἀγγλικῶν κύκλων
 » καὶ τοῦ εὐγενοῦς Λόρδου, ὀφείλεται εἰς λόγους
 » ἀπολύτως ἠθικούς. Εἴμεθα ἐπίσης ἀπολύτως πεπεισμένοι, ὅτι αἱ ἐξηγήσεις τῆς Κυβερνήσεως τῆς
 » Ἀγκύρας, θὰ εἶναι ἐντελῶς καθησυχαστικαὶ καὶ
 » ἐπαρκεῖς νὰ διασκεδάσωσι τὴν συνεπίδα οὐχὶ ἐξακριβωθεισῶν εἰδήσεων προξενηθεῖσαν ἐντύπωσιν.
 » Δραττόμεθα ὁμως τῆς εὐκαιρίας ἵνα προστρέξωμεν εἰς τὰ ὑπὸ τῶν διευθυνόντων (κυβερνώντων) Ἀγγλικῶν κύκλων, ἐκδηλωθέντα αἰσθημα-

» τα φιλανθρωπίας και νὰ ἐπισύρωμεν τὴν προσο-
 » χὴν τῶν πολιτικῶν κύκλων ἐπὶ τοῦ ζητήματος
 » τῆς Θράκης, ὅπου ἀκίνδυνος Μουσουλμανικὸς
 » πληθυσμὸς, ἀνυπεράσπιτος καὶ ἄνευ προστασίας,
 » ὑφίσταται ἀπὸ δύο ἐτῶν μαρτύρια ὑπὸ τῶν
 » Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν.

» Τὸ Τουρκικὸν Κομιτᾶτον τῆς Θράκης, τὸ
 » ὁποῖον ἐγκύρως ἀντιπροσωπεύει τὴν χώραν ταύ-
 » την, πολλάκις ἐσημείωσε καὶ κατήγγειλε τὰς θη-
 » ριωδίας τὰς διαπραχθείσας ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς
 » Κυβερνήσεως, ἣτις ἐνεκαινίασεν ἐν Θράκῃ μίαν
 » πολιτικὴν ἀποσκοποῦσαν τὴν συστηματικὴν ἐ-
 » ξόντωςιν τοῦ Μουσουλμανικοῦ στοιχείου.

» Συνεπεία τῆς φρικώδους ταύτης πολιτικῆς,
 » ἄνω τῶν πενήκοντα χιλιάδων Τούρκων ἐφο-
 » νεύθησαν ἢ ἐξεδιώχθησαν τῆς χώρας τῶν. Τὰ
 » γεγονότα αὐτὰ εἶναι ἀναγεγραμμένα εἰς τὰ πολλὰ
 » ὑπομνήματα τὰ ἀπευθυνθέντα ὑπὸ τοῦ Κομιτά-
 » του ἡμῶν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν δυνά-
 » μεων τῆς Ἀντάντ καὶ εἰς τοὺς πολιτικοὺς κύ-
 » κλους τῆς Εὐρώπης, διεπιστώθησαν εἰς τὰς κα-
 » ταθέσεις τῶν θυμάτων, καταθέσεις συλλεγεῖσαι
 » ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ Λοχαγοῦ Φίλιπς, ἀπεσταλμέ-
 » νου τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ εἰς Κωνσταντινού-
 » πολιν, κατὰ τὴν ἀνάκρισιν τὴν ὁποίαν διενήρ-
 » γησε μεταξὺ τῶν Μουσουλμάνων προσφύγων
 » Θράκης.

» Τὸ γεγονότα ταῦτα εἶναι ὄθεν πασιφανῆ.

» Ἀπλὰι μόνον εἰδήσεις ἤρκεσαν διὰ νὰ συγκινή-
 » σουν τὴν Α.Ε. τὸν Λόρδον Κῶρζον περὶ τῆς τύχης
 » τῶν Χριστιανικῶν Μειοτήτων ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ.
 » Ἐλπίζομεν ὅτι ὁ εὐγενὴς Λόρδος θὰ συγκινηθῇ
 » κατ' ἴσην μοῖραν διὰ τὴν ἀπαισίαν κατὰ-
 » στασιν μιᾶς πλειονότητος Μουσουλμανικῆς, ἣτις
 » στενάζει ὑπὸ τὸν σκληρὸν ζυγὸν τῶν Ἑλλήνων
 » καὶ εἶναι θῦμα θηριωδιῶν καὶ ἀτελευτήτων κα-
 » κουργημάτων, τὰ κακουργήματα δὲ ταῦτα δὲν
 » στηρίζονται ἐπὶ πληροφοριῶν κατὰ τὸ μᾶλλον
 » ἢ ἦρτον ἀξιοπίστων, ἀλλ' εἶναι ἀποδεδειγμένα
 » διὰ μαρτυριῶν ἀδεκάστων προσωπικοτήτων (ὡς
 » ἐπὶ παραδείγματι αἱ διαπιστώσεις τοῦ Ἀμερικαν-
 » οῦ οἰκονομολόγου Βάντερλιπ, προσωπικότητος
 » τῆς ὁποίας ἡ ἀμεροληψία δὲν δύναται νὰ τεθῇ
 » ἐν ἀμφιβόλῳ) ὑπὸ τῆς ἀξιοθρηνήτου καταστά-
 » σεως χιλιάδων Μουσουλμάνων, οἵτινες κατα-
 » φεύγουσι διαρκῶς εἰς Τουρκίαν ἢ Βουλγαρίαν
 » διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν φρικτὴν τύχην, τὴν ὁ-
 » ποίαν αἱ Ἑλληνικαὶ ἀρχαὶ τοῖς ἐπιφυλάσσουν.

» Εἶναι πλέον καιρὸς νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὰ
 » δεινὰ ἅτινα ὑφίστανται οἱ ζῶντες εἰς χώραν κα-
 » τεχομένην ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Τούρκοι.

» Τὸ Κομιτᾶτον ἡμῶν δὲν ἔπαυσε νὰ ζητῇ τὴν
 » ἀποστολὴν ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς ὡς μαρτυροῦ-
 » σι τὰ ὑπομνήματα αὐτοῦ τῶν 6 καὶ 7 Φεβρουα-
 » ρίου καὶ 1 καὶ 20 Ἀπριλίου 1921. Εἰσηγήθη

» πάντοτε τὴν λύσιν ταύτην ὡς μόνην δυναμένην
» νὰ διαφωτίσῃ τὴν κοινὴν γνώμην.

» Τὴν στιγμὴν ταύτην καθ' ἣν αἱ δυνάμεις τῆς
» Ἄνταντ ἐμπνεόμεναι ἐκ φιλανθρωπικῶν αἰσθη-
» μάτων προτίθενται νὰ ἀποστείλωσιν εἰς Μι-
» κράν Ἀσίαν ἀνακριτικὴν ἐπιτροπὴν, τὸ Κομι-
» τᾶτον τῆς Θράκης, ἀπευθυνόμενον εἰς τὰ αὐτὰ
» γενναιόφρονα καὶ ἀμερόληπτα αἰσθήματα, θεω-
» ρεῖ καθῆκον του νὰ ἐπισύρῃ μίαν ἔτι φορὰν
» τὴν προσοχὴν τῶν Δυνάμεων ἐπὶ τῶν ὀδυνηρῶν
» ἀποτελεσμάτων τῆς ὀλεθρίας πολιτικῆς τῆς ἔξον-
» τώσεως, τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ δύο ἑτῶν
» ἐφαρμόζουσιν ἐπὶ ἀνυπερασπίστου λαοῦ καὶ
» ἐπαναλαμβάνει τὴν παράκλησίν του διὰ τὴν
» ὅσον οἶον τε τάχιστα ἀποστολὴν ἀνακριτικῆς
» ἐπιτροπῆς εἰς Θράκην.

» Τὸ μέτρον τοῦτο θὰ προφυλάξῃ τὸν Μου-
» σουλμανικὸν πληθυσμὸν τῆς Θράκης τῆς ἐντε-
» λοῦς ἔξαφανίσεως, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι καταδι-
» κασμένος, κατόπιν τῆς ρηθείσης πολιτικῆς τῶν
» Ἑλλήνων.

» Πᾶσα βραδύτης εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μέτρον
» τούτου θὰ στοιχίσῃ τὴν ζωὴν χιλιάδων ἀθῶων
» Μουσουλμάνων. Διὰ νὰ δώσῃ μίαν ιδέαν τῆς
» ἀνυποφόρου καταστάσεως τῆς Θράκης τὸ Κομι-
» τᾶτον ἐπισυνάπτει καταλόγους τινὰς τῶν ὑπὸ
» τῶν Ἑλλήνων ἐν Θράκῃ διαπραχθεισῶν βιαιοτή-
» των. Τὰ ἐν αὐτοῖς ἀναφερόμενα γεγονότα, θὰ

» χρησιμεύσωσιν ἐλπίζομεν, νὰ πείσωσι τὰς δυνά-
» μεις τῆς Ἄνταντ περὶ τοῦ ἐπείγοντος τοῦ μέτρον
» τούτου.

» Ἐξαιτούμενοι παρὰ τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχώ-
» τητος, ἵνα εὐαρεστουμένη χρησιμοποίησῃ τὴν
» ὑψηλὴν αὐτῆς ἐπιρροὴν ὅπου δεῖ, ἵνα γίνῃ εὐμε-
» νῶς δεκτὴ ἡ ἔκκλησις του, τὸ Τουρκικὸν Θρακι-
» κὸν Κομιτᾶτον ἔχει τὴν τιμὴν νὰ τῇ καθυποβά-
» λῃ τὰ σέβη του.

Διὰ τὸ Θρακικὸν Κομιτᾶτον

Πληρεξούσια μέλη

Σιακίρ

Γκαλήπ Μπαχτιὰ

Βουλευτὴς Καλλιπόλεως »

Τὸ ὑπόμνημα τοῦτο συνωδεύετο, ὅπως καὶ ἐν αὐτῷ,
ἀναφέρεται καὶ ὑπὸ καταλόγου θηριωδιῶν, εἰς ἃς εἶχον δῆ-
θεν προβῆ οἱ Ἕλληνες ἐν Θράκῃ.

Καὶ ἀνεφέρετο ἐν αὐτῷ ὅτι οἱ στρατιῶται εἶχον κατα-
στρέφει χωρία, ὅτι εἶχον ἐξαναγκάσει τοὺς πληθυσμοὺς
τῶν θηροθέντων χωρίων νὰ καταφύγωσιν εἰς Ἀδριανούπο-
λιν καὶ εἰς ἄλλας μεγάλας πόλεις καὶ ὅτι ὁ κόσμος τῶν
γυναικῶν ἔφερον ἐξώφθαλμα τὰ ἴχνη τῶν βιαιοπραγιῶν.

Αἱ πόλεις καὶ τὰ χωρία τῆς Θράκης κατέλη-
» γεν ὁ κατάλογος ἐπληρώθησαν κατοίκων, τῶν
» χωρίων ἐξ ὧν κατέφυγον μὴ δυνάμενοι νὰ ζή-
» σουν εἰς τὴν ἔξοχόν. Οἱ δυστυχεῖς οἱ ὅποιοι κα-
» τέφυγον εἰς τὰς πόλεις εὐρίσκονται ἐν πλήρει
» ἐνδείᾳ καὶ ὑποφέρουσι ἐκ τῶν ἀπείρων στερή-

» σεων εἶναι δὲ καταδικασμένοι νὰ ἀποθάνωσι
» τῆς πείνης. »

Αἱ καταγγελλθεῖσαι ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους θηριωδίαί ἦσαν ψευδεῖς. Ὁ δημιουργηθεὶς ὅμως θόρυβος κατηγανάκτησε καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν Μουσουλμανικὸν πληθυσμὸν, ὁ ὁποῖος πρόβη ἀμέσως εἰς διαψεύσεις καὶ ἀπεκατέστησε τὴν τόσο δεινῶς κατασυκοφαντηθεῖσαν ἀλήθειαν.

Χαρακτηριστικαὶ εἶναι αἱ κατωτέρω δημοσιευόμεναι διαμαρτυρίαι τῶν προυχόντων τῶν χωρίων Μάνδρας, Σινανλῆ, Κατράντζας καὶ Δογούντζελη:

« ΑΝΑΦΟΡΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ

ἐπὶ διαφόρων ψευδῶν εἰδήσεων καὶ πληροφοριῶν

Ἡμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι κάτοικοι, πάρεδροι καὶ Χοτζάδες ὡς καὶ λοιποὶ πρόκριτοι Μουσουλμάνοι τῶν Χωρίων Μάνδρας, Κατράντζας, Σινανλῆ καὶ Δογούντζελη, διαμαρτυροῦμεθα ἐπισήμως, ὅτι ἀπὸ τὴν κατάληψιν καὶ κατοχὴν τῆς Θράκης ὑπὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀπολαύομεν ἡσυχίας καὶ νομιμοῦ διοικήσεως, ὡς καὶ ὅτι οὐδεὶς πολιτικὸς καὶ στρατιωτικὸς ὑπάλληλος, ἀπο τοῦ χωροφύλακος καὶ στρατιώτου μέχρι τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος, οὐδέποτε μᾶς ἐδίωξαν, οὐδέποτε μᾶς ἐξυλοκόπησαν, οὐδέποτε μᾶς ἐφυλάκισαν καθῶς καὶ οὐδὲν μέρος τῆς κινητῆς ἢ ἀκινήτου περιουσίας μας διηρπάγη παρ' οὐδενὸς ἐξ αὐτῶν.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου διαμαρτυροῦμεθα εἰλικρινῶς ἐναντίον πάσης κκοβούλου κατηγορίας, ἐναντίον τῆς εὐγενοῦς νομίμου καὶ δικαίας Ἑλληνικῆς Διοικήσεως, παρὰ τῆς ὁποίας ἀπολαύομεν πλήρους ἐλευθερίας.

Τὸ παρὸν ψήφισμα δεόντως ὑπογεγραμμένον παρ' ὅλων μας, παρακαλοῦμεν ὅπως διαβιθασθῆ ἀπὸ τῆς μικροτέρας Ἑλληνικῆς Ἀρχῆς μέχρι τῆς ἀνωτάτης τῆς αὐτῆς, εἰς ἔνδει-

ξιν εὐχαριστήσεως καὶ αὐτοθυσιάσδων μας εἰς ἅπασαν τὴν εὐγενῆ Ἑλληνικὴν Διοίκησιν. Προσέτει παρακαλοῦμεν, ὅπως εἰ δυνατὸν καὶ δι' ἐξόδων μας ἀκόμη, ἢ παρούσα διαμαρτυρία δημοσιευθῆ εἰς τὸ κοινὸν εὐρέως διὰ τοῦ τύπου, ἵνα οὕτω λάδωσι γινῶσιν καὶ ξένοι ἀντιπρόσωποι ἀκόμη.

Εὐπειθέστατοι οἱ αἰτούντες

Πρόεδρος χωρίου Μάνδρας, Σουλεϊμάν Νζεράς. Πρόκριτοι χωρίου Μάνδρας, Ἰμπραήμ Καϊκτσόγλου, Χασάν Μπερὸν Ρετζέπ Σιακήρ Χότζα.

Πρόεδρος τοῦ χωρίου Κατράντζας, Σουλεϊμάν Χουσεῖν. Πρόκριτοι χωρίου Κατράντζας, Ἰμπραήμ Μουσταφᾶ Χουνογλου, Μουσταφᾶ Χασάν Μπόντσιου καὶ Μουσταφᾶ Ὁμέρ Χότζα.

Πρόεδρος χωρίου Δογούντζελη, Χαλλή ογλου Δροούτ. Πρόκριτοι χωρίου Δογούντζελη, Μολᾶ Χουσεῖν Μεμὲτ Γιουνούς Ἀρναούτ, Ρουστὲμ Ἀρναούτ καὶ Μουσταφᾶ Ὁμέρ Χότζα.

Πρόεδρος χωρίου Σινανλῆ, Μουτούς Χουσεῖν. Πρόκριτοι χωρίου Σινανλῆ, Μεμὲτ Ταῖρ Πομάκ Ἀλῆ Χουσεῖν Ράμποδου καὶ Σεφὲρ Φεϊτουλά. »

Ὁμοίως οἱ Πρόκριτοι τοῦ χωρίου Καράμπαγ διεμαρτυρήθησαν δημοσιεύσαντες τὴν κατωτέρω ἀνακοίνωσιν:

« ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΙΣ

Οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι, ὁ Πάρεδρος καὶ οἱ Σύμβουλοι τοῦ περιγραφομένου χωρίου ἡμῶν Καράμπαγ συναθροισθέντες τὴν 3 Σεπτεμβρίου 1922 ἡμέραν Σάββατον, ἐπειδὴ ἠκούσθη ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς δῆθεν ἀπέκλεισε τὸ χωρίον μας καὶ ἐνήργει παρανομίας ξυλοκοπιῶν καὶ τραυματίζων τὰς γυναῖκας μας καὶ ὅτι ἐκ φόβου των ἔχουσι δραπε-

τεύσει εις Ἀδριανούπολιν.

Δημοσιεύομεν

ὅτι ἅπαντες ἡμεῖς οὐδέποτε ἐν τῇ χωρίῳ ἡμῶν εἶδομεν τοιοῦτόν τι καὶ παρακαλοῦμεν τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν νὰ διαψεύσῃ τὰ ὡς ἄνω ἀναφερόμενα, διότι εἶναι συκοφαντία ἐναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ.

Ἐφ' ᾧ καὶ θεβαιούμεν ὅτι ὅσα διεδόθησαν εἶναι ψευδῆ.»

Οὕτω οἱ κύκλοι τοῦ Κομιτάτου ἀντὶ τῶν κυρώσεων ἃς ἀνέμενον εἰς θάρος τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως ἐν Θράκῃ, ἐδοκίμασαν ραπίσματα εἰς τὰς ἀνευθυριάστους παρειάς τῶν, διὰ τὰ ψευδολογήματά των, προερχόμενα μάλιστα παρ' ὁμοφύλων των.

Πρὸς συστηματικωτέραν συνεργασίαν τῆς Ἐσωτερικῆς Μακεδονικῆς Ἐπαναστατικῆς Ὀργανώσεως καὶ τοῦ Τουρκικοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου ὑπεγράφη παρ' ἀντιπροσώπων τῶν Κυβερνήσεων Σόφιας καὶ Ἀγγύρας εἰδικὴ συμφωνία ἐν Παύλοβο. Μετὰ τινος μῆνας ἦτοι τὸν Ἰούνιον 1922, ὑπεγράφη ἐν Ἀγγύρα ἑτέρα συμφωνία μεταξὺ τῶν Κυβερνήσεων τῆς προμνηθείσης καὶ τῆς Σόφιας, δι' ἧς ἡ μὲν Βουλγαρία, κάμνουσα ἀβαρίαν τῶν ἐπὶ τῆς Θράκῃς ἀξιώσεων τῆς, ἃς τῇ παρεῖχε ἡ συνθήκη τοῦ Λονδίνου, ὑπέσχετο τὴν ἠθικὴν ὑποστήριξιν τῆς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν τουρκικῶν ἐπὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκῃς ἀξιώσεων, ἡ δὲ Τουρκία θὰ τῇ παρεῖχε τὴν συνδρομὴν τῆς διὰ τὴν εἰς τὸ Αἰγαῖον ἐξοδόν τῆς, ἐπὶ σημείον τινὸς τῆς Ἀδικῆς Θράκῃς, τῆς ὁποίας τὴν αὐτονομίαν ἐπεδίωκε ἡ συμφωνία αὕτη.

Ἡ τρομοκρατικὴ δράσις τοῦ Κομιτάτου (Τουρκοβουλγαρικοῦ) ἐξεδηλώθη πλέον ἐντονωτέρα, κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐκκένωσης τῆς Ἀνατολικῆς Θράκῃς ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Πολυάριθμοι συμμορίαὶ τότε ὀδηγούμεναι παρὰ τούρκων Ἀξιωματικῶν εἶχον εἰσβάλει εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην καὶ ἠνώχλουν τὸν ὑποχωροῦντα στρατόν μας

προβαίνουσαι ἅμα καὶ εἰς ἀκατανομάστους θηριωδίας κατὰ τοῦ Χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ, ὅστις ἐξαλλος ἅμα τῇ ὑπογραφῇ τῆς συμφωνίας τῶν Μουδανιῶν, ἐγκατέλειπε τὰς ἐστίας του καὶ κατέφευγεν εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα.

Βάσει τῆς συμφωνίας τῆς Ἀγγύρας, τὸ Κομιτάτον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀνακωχῆς τῶν Μουδανιῶν, ἀπεφάσισεν, ἐπὶ τῇ προόψει ἐπαναλήψεως τοῦ μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας πολέμου, νὰ καταλάβῃ διὰ τῶν ὄπλων, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν Βουλγάρων, τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν. Θὰ εἶδε δηλαδὴ χεῖρα βοηθείας εἰς τὸν στρατόν τοῦ Κεμάλ, εὐθὺς ὡς ἐξεδηλοῦτο ἐπιθετικὴ ἐνέργεια τούτου, ἐν ἐναντία δὲ περιπτώσει θὰ ὑπεστηρίζετο διὰ μιᾶς ἐξεγέρσεως ἐν τῇ διαφιλονικουμένῃ χώρᾳ, ἡ πολιτικὴ δράσις τοῦ Κομιτάτου ἐν Λωζάνῃ, ἐνθα συήσχετο τότε (21 Νοεμβρίου 1922) διάσκεψις διὰ τὴν ἐπίτευξιν Εἰρήνης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας.

Εἰς τὴν ἐν λόγῳ διάσκεψιν, τὸ Κομιτάτον εἶχεν ἀποστείλει ἀντιπροσωπεῖαν ἀποτελεσθεῖσαν ἀπὸ τοῦς Γκαλήπ Μπαχτιάρ καὶ τὸν ἐκ Ἐάνθης Ἀρίφ Βέην, ἡ ὁποία διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν τῶν Ἑλληνικῶν ἀπόψεων, ἐζήτησε παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Μ. Δυνάμεων νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐν Θράκῃ τὸ Δημοψήφισμα (1).

(1). Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν καὶ ἡ Ἐσωτερικὴ Μακεδονικὴ Ἐπαναστατικὴ Ὀργάνωσις, ἔθεσεν ἐπὶ τάπητος τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα καὶ συνεκρότησεν ἐν Βέρνῃ Παμμακεδονικὸν Συνέδριον, εἰς τὸ ὁποῖον παρέστησαν πλὴν τῶν κορυφαίων τοῦ Μακεδονικοῦ Κομιτάτου καὶ ἀντιπρόσωποι δῆθεν τῶν Ἑλλήνων Μακεδονίας (δύο Βουλγαρόφωνες ἐκ Βερροίας καὶ εἰς ἐκ Θεσβονίκης), ἀντιπρόσωποι τῶν Ρουμανιζόντων (οἱ Δημήτριος Σαράντης καὶ Σπύρος Θεολόγης, ἐκ Καστοργιάς, τοῦ πρώτου ἐγκατεστημένου ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ τοῦ δευτέρου ἐν Στενημάχῳ) καὶ τῶν Τούρκων ὁ Χατζῆ Μεχμέτ ὄγλου Ἰμπραήμ ἐκ Θεσσαλονίκης.

Ἡ πραξικοπηματικὴ κατάληψις τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Δ. Θράκης ἢ ἡ ἐπέμβασις ἐν τέλει τῶν Μ. Δυνάμεων, θὰ ἐπεδιώκετο διὰ τοῦ ἐξῆς τρόπου:

Εὐθὺς ὡς θὰ ἐξεδηλοῦτο ἐπίθεσις τοῦ Κεμαλικοῦ Στρατοῦ ἐξ Ἀνατολικῆς Θράκης, πολυπληθεῖς Τουρκοβουλγαρικαὶ συμμορίαί, θὰ εἰσέβαλον ἐκ Βουλγαρίας, θὰ ἐξήγειρον τὸν πληθυσμὸν καὶ κατ' ἰσχυρὰς ομάδας θὰ ἐπεδίωκον τὴν διακοπὴν τῶν συγκοινωνιῶν, τὴν ἀνατίναξιν τῶν σπουδαίων τεχνικῶν ἔργων καὶ τὴν κατάληψιν τῶν πόλεων Δεμίρ Χι-σάρ (Σιδηροκάστρου), Δράμας, Σερρών καὶ Κομοτηνῆς καὶ θὰ προσέβαλον τὸν ἡμέτερον Στρατὸν ἐκ τῶν νῶτων. Ἐάν ἐματαιοῦτο ἡ ἐπίθεσις τοῦ Κεμαλικοῦ Στρατοῦ, θὰ ἐπεδίωκον διὰ τῶν αὐτῶν μέσων, ἐπὶ τῇ προφάσει Ἑλληνικῆς κακοδιοικήσεως, τὴν δημιουργίαν ἑστω τεχνικῆς ἐξεγέρσεως, ἵνα ἐπιζητήσωσι δεδικοιολογημένην ἐπέμβασιν τῶν ξένων.

Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, Βουλγαρικὸς Στρατός, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν Βουλγαρικῶν πληθυσμῶν θὰ εἰσέβαλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν πρὸς κατάληψιν αὐτῆς.

Ἀποτέλεσμα τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἦτο ἡ ἐπιθετικὴ ἐνέργεια χιλίων περίπου Τούρκων καὶ Βουλγάρων Κομιτατζήδων κατὰ τοῦ ἐν Ἐχίνῳ (Σαχίν) ἑδρεύοντος Λόχου Προκαλύψεως τὴν 7)11)22 μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν κατάληψιν τῆς Ἐάνθης. Τὴν ἔλην ἐπιχείρησιν διήρθουν ὁ ἐκ Κομοτηνῆς ἀπόστρατος Τούρκος Ταγματάρχης Φουὰτ Βέης, ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου καὶ ἔλαβε χώραν ὑπὸ τὰς ἀκολούθους περιστάσεις:

Κατὰ τὴν ὡς ἄνω χρονολογίαν, σῶμα ἀτάκτων Τούρκων καὶ Βουλγάρων ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ρηθέντος ἀποστράτου ἀξιωματικοῦ, εἰσεχώρησεν ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἑδάφους καὶ ἐπετέθη αἰφνιδιαστικῶς κατὰ τοῦ ἐν Ἐχίνῳ (Σαχίν) ἑδρεύοντος τότε Λόχου Προκαλύψεως. Ἐπηκολούθησε συμπλοκὴ πολύωρος καθ' ἣν ὁ Λόχος Ἐχίνου, ἐνισχυθεὶς καὶ παρ' ἄλλων στρατιωτικῶν τμημάτων, ἀπώθησε

τοὺς Κομιτατζήδες εἰς τὸ Βουλγαρικὸν ἔδαφος. Κατὰ τὴν ἀποχώρησίν του τὸ σῶμα τοῦτο τῶν ἀτάκτων ἀφῆκεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης 50 νεκροὺς καὶ 18 αἰχμαλώτους, οἱ ὅποιοι μὴ ἀνήκοντες εἰς τακτικὸν στρατὸν, ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς λησταὶ καὶ δεικασθέντες παρ' Ἐκτάκτων Στρατοδικείων κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον.

Ὁ Φουὰτ Βέης μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ἐπιχειρήματός του, ἀπεσύρθη μετὰ τῶν συντρόφων του εἰς τὰ χωρία Τσακάλ καὶ Ἀρὰ — Πάτερη, ἔνθα καὶ διελύθησαν. Ὁ ὅπλισμός τῶν ἄτακτων, παρεδόθη εἰς τὸν ἐν τῷ χωρίῳ Τσακάλ ἑδρεύοντα Βούλγαρον ἀξιωματικόν, εἰς ὃν ἴδιον παρεδόθησαν καὶ αἱ ζωτροφίαι τοῦ Σώματος — αἰγοπρόβατα καὶ σιτηρά.

Μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ Σώματος τούτου, ἄλλη ἐπίθεσις ἀπὸ πολυπληθεῖς συμμορίας δὲν ἐπεχειρήθη. Ἦνωχλοῦντο ὅμως αἱ μεθοριακαὶ φρουραὶ ἀπὸ εἰσβολὰς μικρῶν ομάδων Κομιτατζήδων, ὁ καταρτισμὸς τῶν ὁποίων ὤφειλετο εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς συσταθείσης τότε Ἐσωτερικῆς Ἐπαναστατικῆς Ὄργανώσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΡΑΚΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Μετά τὴν ἐκκένωσιν τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, τὸ Τουρκικὸν Θρακικὸν Κομιτάτον ἐκπληρώσαν ἀκόπως τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἀρχικοῦ του προγράμματος, τὴν παραχώρησιν τοῦτέστιν τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης εἰς τὴν Τουρκίαν, ἐστράφη εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ προγράμματός του: εἰς τὴν αὐτονομίαν τῆς Δυτικῆς Θράκης.

Ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐνδιέφερον ἰδιαίτατα καὶ τὴν Ἐσωτερικὴν Μακεδονικὴν Ἐπαναστατικὴν Ὀργάνωσιν (Ε. Μ. Ε. Ο.), δηλαδὴ αὐτὴν ταύτην τὴν ἐπίσημον Βουλγαρίαν, ἢ ὅποια διεξεδίκει τὰ ἐδάφη τῆς Δυτικῆς Θράκης, ὡς ἀναπόσπαστα μέρη τῆς Βουλγαρίας διεκδίκησιν ἢ ἐστήριζε καὶ στηρίζει καὶ σήμερον ἀκόμη ἐπὶ τῆς ἀνατραπέυσης συνθήκης τοῦ Λονδίνου τοῦ 1913.

Ἡ συνθήκη αὕτη ὡς γνωστόν, μετὰ τὸν δεύτερον Βαλκανικὸν πόλεμον ὅστις ἀπέβη εἰς θάρος τῆς Βουλγαρίας,

ἀνετρέπη διὰ τῆς συνθήκης τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἦτις καθώρισεν ὡς σύνορα μεταξὺ Βουλγαρίας καὶ Τουρκίας, τὸν ποταμὸν Ἐβρον, μετὰ τινος ἐνδοχώρας πρὸς ὄφελος τῆς Τουρκίας. Κατὰ τὸ ἔτος 1915, εἰδικῆ συμφωνία τῶν δύο τούτων Κρατῶν, ἐτροποποιήθησαν καὶ αὐτὴς τὰ σύνορά των πρὸς ὄφελος τῆς Βουλγαρίας, τὰς διατάξεις ὅμως τῶν προρηθεισῶν συνθηκῶν, ἀνέτρεψεν ἀργότερον ἡ συνθήκη τοῦ Νεῦγῦ πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς ὁποίας ὡς προσετέθη, ἡ Βουλγαρία εἶχεν ἐξαναγκασθεῖ εἰς τὴν ἐκκένωσιν τῶν ἐκ τοῦ πρώτου Βαλκανικοῦ πολέμου κτηθέντων ἐδαφῶν.

Ἐνδιαφερομένη λοιπὸν ἡ Βουλγαρία νὰ διασφαλίσῃ τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς Θράκης, ἀπὸ τὰς τυχόν μελλοντικὰς ἀπαιτήσεις τῆς νικητρίας πλέον Τουρκίας, ἔστρεψε τὰς προσπάθειάς της εἰς τὸν προσεταιρισμὸν τοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου, εἰς τρόπον ὅστε νὰ καταστήσῃ τοῦτο ἀποκλειστικὸν ὄργανον τῶν προθέσεών της, διὰ τῆς ὑπαγωγῆς τούτου ὑπὸ τὴν Ε. Μ. Ε. Ο. Εἰς τὰ σχέδιά της ταῦτα διηκολύνθη καὶ παρὰ τῶν Τούρκων.

Οὗτοι προβλέποντες ὅτι ὁ ἐν Ἐβρῶ ἀνασυγκροτηθεὶς Ἑλληνικὸς Στρατός, θὰ ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ παραταθῇ ὁ μετὰξὺ αὐτῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος πόλεμος, δὲν ἀντέδρασαν εἰς τὰ σχέδια τῆς Βουλγαρίας, ἀποβλέποντες εἰς τὴν ἐξασφάλισιν καταφυγίων ἐν τῷ Βουλγαρικῷ ἐδάφει τῶν Κομιτατζηδικῶν Τουρκικῶν συμμοριῶν, ἃς προϋτίθεντο νὰ ἐξαπολύσουσιν εἰς τὰ νῶτα τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, εἰς περίπτωσιν ἐξακολουθήσεως τῶν ἐχθροπραξιῶν, δικαίωμα ὅπερ τοῖς παρεῖχεν ἡ ἀνεπίσημος συμφωνία τῶν δύο ὁργανώσεων καὶ ὅπερ θὰ κατοχυροῦτο πλέον μὲ τὴν συγχώνευσίν των.

Κατόπιν λοιπὸν συνεννοήσεων τῶν Φουὰτ Βέη - ἐκ Κομοτηνῆς, Ἀρίφ Βέη ἐκ Ξάνθης, τοῦ γχοσποτίν Λαζάρωφ, ἐξέχοντος μέλους τοῦ Βουλγαρικοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου καὶ τοῦ γχοσποτίν Ποπόφτσου, ἐπιτελοῦς τῆς Ἐσωτερικῆς Μακεδονικῆς Ἐπαναστατικῆς Ὀργανώσεως, ἰδρύθη τὸ νέον Κομιτάτον, τοῦ ὁποίου τὸ Καταστατικὸν ὑπεγράφη τὸν

Μάρτιον τοῦ 1923 ἐκ μέρους τῶν Τάναρ Νικολάφ, Φουάτ Βέη, Κεμάλ βέη καὶ Κ. Μήτσαφ καὶ ὑπερ ἀπεκλήθη πλέον :

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΡΑΚΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Τὸ Καταστατικὸν τῆς Ὀργανώσεως ταύτης εἶχεν ὡς ἑξῆς :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

Σκοπὸς τῆς Ὀργανώσεως.

Ἄρθρον 1. Ἡ Ἐσωτερικὴ Ἐπαναστατικὴ Θρακικὴ Ὀργάνωσις σκοπὸν αὐτῆς ἔχει νὰ συνενώσῃ ὅλα τὰ καταπιεζόμενα καὶ δυσαρεστημένα στοιχεῖα ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Θράκης μέχρι τοῦ ποταμοῦ Στρυμόνος, ἀδιακρίτως ἔθνικότητος, πρὸς ἐπίτευξιν πλήρους πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας.

Ἄρθρον 2. Ἡ Ὀργάνωσις εἶναι ἐναντίον πάσης τάσεως πρὸς διαιρέσεις καὶ κατακτήσεις τῆς Θράκης, ὑφ' οὐδὲν ποτε Κράτους.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ: Μεταξὺ τῆς Ὀργανώσεως καὶ τῆς τοιαύτης Θρακικῆς Τουρκικῆς Ἐπαναστατικῆς Ὀργανώσεως, ἐπετεύχθη συνεννόησις καὶ συνεχωνεύθησαν εἰς μίαν ἐνιαίαν Ἐσωτερικὴν Ἐπαναστατικὴν Θρακικὴν Ὀργάνωσιν, ἐφ' ᾧ καὶ ἀπὸ κοινοῦ ἐξεπονήθη, ἐγένετο δεκτὸν καὶ ὑπογράφη τὸ παρὸν καὶ ὁ Κανονισμὸς τῆς Ἐνώσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Μέσα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς Ὀργανώσεως.

Ἄρθρον 3. Πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν αὐτῆς ἡ Ὀργάνωσις ἀγωνίζεται ὑπὲρ τῆς ἐξαφανίσεως τῶν ἐθνικῶν διχονοιῶν καὶ τῶν δῆθεν πατριωτικῶν προπαγανδῶν, αἵτινες

διαροδοῦσι τὸν πληθυσμὸν ἐν τῷ ἀγῶνι αὐτοῦ κατὰ τῆς ὑπὸ τύπον ἐντολῆς ἐπιβληθείσης Ἑλληνικῆς κατοχῆς, ἧτις τεῖνε· νὰ μετατραπῇ εἰς πραγματικὴν Ἑλληνικὴν Κυριαρχίαν.

Ἡ Ὀργάνωσις ἐνεργεῖ ὅπως ἐμπνεύσῃ ἐπαναστατικὸν φρόνημα καὶ συναίσθησιν παρὰ τῷ πληθυσμῷ διὰ παντός δυνατοῦ μέσου, πρὸς πρόκλησιν γενικοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος. Αὕτη μεριμνᾷ περὶ τῆς ἐκπαιδευτικῆς καὶ οικονομικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ὀργανωμένου πληθυσμοῦ καὶ ὑποβοηθεῖ τὸν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν Νόμων ἀγῶνα αὐτοῦ, κατὰ τοῦ αἰμοχαροῦς Ἑλληνικοῦ καθεστώτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄

Σύνθεσις καὶ Ὀργανισμὸς.

Ἄρθρον 4. Ἡ Ἐσωτερικὴ Ἐπαναστατικὴ Θρακικὴ Ὀργάνωσις, ἀπαρτίζεται ἐκ μελῶν κατοικούντων εἰς ὅλα τὰ χωρία καὶ τὰς πόλεις τῆς Θράκης.

Ἄρθρον 5. Μέλος τῶν Ὀργανώσεων δύναται νὰ εἶναι πᾶς ἐκ Θράκης καταγόμενος, ὡς καὶ πᾶς ἄλλος μετανάστης ἢ ἐκπατρισθεὶς ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς Θράκης, ἀδιακρίτως φύλου, ὀρησκείματος, ἔθνικότητος καὶ πεποιθήσεων.

Ἄρθρον 6. Ἡ Ὀργάνωσις ἔχει ἐγχωρίους ὄμιλους. Δι' ἕκαστον ὄμιλον ὑπάρχει εἰς Δήμαρχος. Οἱ ὄμιλοι διοικούνται ὑπὸ ἐπιτοπίου Κομιτάτου. Τὰ Κομιτάτα εἶναι τῶν χωρίων, περιφερειῶν, πόλεων, ἐπαρχιῶν καὶ ἐν Κεντρικὸν Κομιτάτον.

Ἄρθρον 7. Τὰ Κομιτάτα τῶν χωρίων, τῶν πόλεων καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ὑπάγονται εἰς τῶν τὰ περιφερειῶν, ὁλόκληρος δὲ ἡ Ὀργάνωσις διευθύνεται ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Κομιτάτου.

Ἄρθρον 8. Ἐνώπιον τοῦ ξένου κόσμου ἡ Ὀργάνωσις ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ ἀντιπροσώπου, πληρεξουσιοδοτημένου

ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Κομιτάτου.

Ἄρθρον 9. Ὁ ἔλεγχος τῶν οἰκονομικῶν καὶ τῆς δράσεως τοῦ Κομιτάτου, διεξάγεται ὑπὸ ἐλεγκτικῶν ἐπιτροπῶν.

Ἄρθρον 10. Οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Κεντρικοῦ Κομιτάτου εἶναι αἵρετοί, ὅλοι δὲ οἱ λοιποὶ διορίζονται ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Κομιτάτου.

Ἄρθρον 11. Ἡ μάχιμος δύναμις τῆς Ὄργανώσεως, ἀπαρτίζεται ἐξ ὅλων τῶν ἐκτὸς τοῦ Νόμου συμμοριῶν καὶ ὀπλαρχηγῶν μετὰ τῆς νομοταγοῦς δράσεως τῆς Ὄργανώσεως.

Ἄρθρον 12. Αἱ ἐκτὸς τοῦ Νόμου δυνάμεις τῆς Ὄργανώσεως ἀποτελοῦσι τὴν συμμοριακὴν ὀργάνωσιν. ἡ ἀποστολὴ τῶν δὲ καὶ ὁ ὀργανισμὸς καθορίζονται ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 13. Τὸ Κεντρικὸν κομιτάτον καὶ τὰ ὑπ' αὐτὸ Κομιτάτα καὶ οἱ ὀπλαρχεγοὶ ἔχουσι σχετικὰς σφραγίδας.

Ἄρθρον 14. Ἡ Ὄργάνωσις ἔχει ἴδιον μυστικὸν ταχυδρόμιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἑλικά μέσα τῆς Ὄργανώσεως

Ἄρθρον 15. Αἱ ὕλικαὶ ἀνάγκαι τῆς ὀργάνωσεως ἐκνοποιοῦνται α) ἐκ τῶν τακτικῶν εἰσφορῶν τῶν μελῶν, β) ἐκ προαιρετικῶν ἐράνων καὶ φορολογιῶν, γ) ἐξ ἐράνων καὶ εἰσφορῶν ἀποστελλομένων εἰς τὴν ὀργάνωσιν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, δ) ἐκ προστίμων καὶ ε) ἐξ ἀπροβλέπτων προσόδων λαμβανομένων διὰ τῆς δυνάμεως τῶν ὀπλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Ποινὰι

Ἄρθρον 16. Ἡ ὀργάνωσις τηρεῖ πλήρη σὺνδετερότητα

ἀπέναντι ὅλων τῶν κομμάτων καὶ τῶν κομματικῶν ἀγώνων ἐν Θράκῃ καὶ ἔξω τῶν ὁρίων αὐτῆς.

Ἄρθρον 17. Ὅστις φοραθῆι ἐνεργῶν πράξεις ἐναντίως καὶ ἐπιβλαβεῖς εἰς τὸ ἔργον καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος καταστατικοῦ καὶ τῶν ἐκδιδομένων ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ ὁδηγιῶν, τιμωρεῖται συμφώνως πρὸς τὸν κανονισμὸν τῆς Ὄργανώσεως.

Ἄρθρον 18. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος καταστατικοῦ ἐκπονεῖται λεπτομερῆς κανονισμὸς τῆς Ὄργανώσεως.

Τὸ καταστατικὸν καὶ ὁ κανονισμὸς τῆς Ὄργανώσεως, φέρουν τὰς ὑπογραφὰς τῶν μελῶν τοῦ Κομιτάτου καὶ τοῦ γραμματέως αὐτοῦ.

Μάρτιος 1923

Τὰ μέλη τοῦ Κεντρικοῦ Κομιτάτου

Τῆς Ἑσωτερικῆς Ἐπαναστατικῆς Θρακικῆς Ὄργανώσεως

Τάνεφ Νικόλωφ, Φουὰτ Βέης, Κεμάλ Βέης

Ὁ Γραμματεὺς

Κ. Μῆτσεφ

Εὐθὺς ἀμέσως ἐξεπονήθη ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Κομιτάτου καὶ ὁ Κανονισμὸς τῆς Ὄργανώσεως, τοῦ ὁποῦ τὰ κυριώτερα ἄρθρα, τὰ ἀφορῶντα ἰδίως τὰς ποινὰς τῶν παραβάσεων καὶ τὰ μέσα διαθιχάσεως τῶν πληροφοριῶν καὶ τῆς ἀλληλογραφίας εἰσι τὰ κατωτέρω:

...**Ἄρθρον 67.** Ὅλοι εἶναι ἴσοι ἀπέναντι τῶν Ποινικῶν διαταγῶν καὶ μέτρων τῆς Ὄργανώσεως, τῶν προερχομένων ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Κομιτάτου, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ καταστατικοῦ καὶ τοῦ κανονισμοῦ τῆς Ὄργανώσεως, συνωδᾶ τῷ χαρρακτῆρι καὶ τῷ μεγέθει τοῦ ἐγκλήματος.

Ἄρθρον 69. Τὰ μέλη τοῦ Κεντρικοῦ Κομιτάτου παρα-

πέμπονται εἰς δίκην καὶ τιμωροῦνται ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Συνεδρίου. Εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ αὐτοῦ Συνεδρίου ὑπάγονται καὶ ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι καὶ τὰ ἐγκλήματα, δι' ἃ δὲν ἐπετεύχθη ἢ κατὰ τὴν νόμιμον τάξιν ἐκδικασίς των.

Ἄρθρον 70. Αἱ ποιναὶ καθορίζονται κατὰ συνείδησιν. Προβλέπονται δὲ αἱ ἐξῆς ποιναί: Δαρμὸς 10—20 καὶ μέχρι 50 μαστιγώσεων, πρόστιμον, ἀφαίρεσις δικαιωμάτων, ἀποκλεισμός, ἀπομάκρυνσις, ἀπέλασις καὶ θάνατος.

Ἄρθρον 71. Ἡ κατηγορία ἐξετάζεται ἐὰν εἶναι δυνατόν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ κατηγορουμένου καὶ μαρτύρων. Οἱ κατηγορούμενοι δικάζονται καὶ ἐρήμην ἅμα δὲν ἐμφανισθῶσιν ἐντὸς ἡμέρου προθεσμίας, ἀνευ ἀποχρῶντος λόγου.

Ἄρθρον 72. Αἱ εἰς θάνατον καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις, καθίστανται ἐκτελεσταί, ἅμα ὡς ἐπικυρωθῶσιν ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Κομιτάτου.

Ἄρθρον 73. Ἐὰν ὁ καταδικασθεὶς εἶναι ἰδιαιτέρως ἐπικίνδυνος διὰ τὴν Ὀργάνωσιν, ἐὰν ἐγένετο κατάσκοπος, ἐὰν προφανῶς προδίδῃ, ἀποσυνθέτῃ ἢ διχάζῃ τὴν Ὀργάνωσιν, διὰ ζώσης, διὰ τοῦ τύπου ἢ διὰ προπαγάνδας, θανατώνεται ἀμέσως χωρὶς νὰ ἀναμνηθῆται ἢ ἀπαιτηθῆται ἐπικύρωσις.

Ἄρθρον 74. Οἱ ἀποδεδειγμένως κατάσκοποι καὶ ἐχθροὶ τῆς Ὀργάνωσεως, δύνανται νὰ φονεύωνται ὑπὸ πάντων ἀνευ ἀποφάσεως τινός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Ταχυδρομεῖον,

διάμεσοι, ἀλληλογραφία καὶ ἀρχεῖον.

Ἄρθρον 75. Ἡ Ὀργάνωσις ποιεῖται χρῆσιν ἐιδικοῦ μυστικοῦ ταχυδρομείου, κατὰ τὰς ἐκάστοτε συνθήκας. Τὸ ταχυδρομεῖον ἀνταλλάσσεται διὰ καθωρισμένων διαμέσεων,

εἰς ἄκρον μυστικῶν. Ἡ ἀλληλογραφία καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, ἀποστέλλονται διὰ τοῦ ταχυδρομείου καὶ διανέμονται διὰ τοῦ ταχυδρόμου.

Ἄρθρον 76. Ἐκάστον μέλος ὀφείλει νὰ ἐκτελῇ ἀμέσως τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν. Ὡς μόνιμοι ταχυδρόμοι προβλέπονται ἄνδρες τολμηροὶ καὶ καλοὶ γνώσται τῶν περιχώρων, τὸ δὲ κεντρικὸν Κομιτάτον ὀρίζει μηνιαίαν ἀποζημίωσιν εἰς τὰ άτομα ταῦτα.

Ἄρθρον 77. Οἱ ταχυδρόμοι ὀφείλουσι νὰ παραδίδωσι τὴν ἀλληλογραφίαν ἀνέπαφον, τὰς δὲ προφορικὰς παραγγελίας νὰ μεταδίδωσι ἀνευ προσθηκῶν. Ὅταν κομίζουσι σπουδαίαν ἀλληλογραφίαν ἢ ὕλικά οἱ ταχυδρόμοι ὀφείλουσι νὰ εἶναι ὠπλισμένοι καὶ νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν δηλητηρίων.

Ἄρθρον 78. Τὰ ἰθύνοντα πρόσωπα ὑποδεικνύονται διὰ μυστικῶν ψευδωνύμων.

Ἄρθρον 79. Τὸ κρυπτογραφικὸν λεξικόν, τὰ ψευδώνυμα καὶ ἡ συμπαθητικὴ μελάνη τηροῦνται ἀπόρρητα.

Ἄρθρον 80. Τὸ ἀρχεῖον τῆς Ὀργάνωσεως ἀποτελεῖται 1) ἐκ τῶν πρακτικῶν τῶν σπουδαιότερων συνεδριάσεων, 2) τῆς ἀλληλογραφίας τῆς ἀφορώσης τὸ ἔργον τῆς Ὀργάνωσεως, 3) τῶν ἐγκυκλίων, 4) τῶν ἐκθέσεων, 5) τῶν διπλοτύπων ἀποδείξεων, 6) τῶν καταστάσεων ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ 7) τῶν Ὑλικῶν πολέμου καὶ διαφόρων ἐγγράφων τὰ ὅποια ἐνδιαφέρουσι τὴν Ὀργάνωσιν.

Ἄρθρον 81. Τὸ ἀρχεῖον φυλάσσεται ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ Κομιτάτου καὶ τοῦ Γραμματέως αὐτοῦ ἢ ὑπὸ ἰδιωτῶν δεδοκιμασμένης μυστικότητος καὶ ἀφοσιωμένων εἰς τὸ ἔργον.

Ἄρθρον 82. Κατὰ τὴν ἀλλαγὴν τῆς διευθύνσεως τὸ

ἀρχεῖον παραδίδεται εἰς τοὺς ἀντικαταστάτας αὐτῶν ἐπὶ ἀποδείξει.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ: Τὸ καταστατικὸν καὶ ὁ κανονισμὸς ἐκτυπῶνται Βουλγαριστί καὶ Τουρκιστί.

Τὰ μέλη τοῦ Κεντρικοῦ Κομιτάτου
Τῆς Ἐσωτερικῆς Ἐπαναστατικῆς Θρακικῆς Ὄργανώσεως

Ὁ Γραμματεὺς

Κ. Μῆτσεφ

Μάρτιος 1923

Ἄπαντα τὰ μέλη τοῦ Κομιτάτου ἐδεδεσμένον δι' ὄρκου τὸν ὅποιον ἔδιδον ἐνώπιον τοῦ ἐπιτοπίου Κομιτάτου, εἰς οὗ τὴν περιφέρειαν ἐμυεῖτο ὁ νεοφώτιστος συμμορίτης. Ὁρκίζοντο δὲ οἱ μὲν Βούλγαροι ἐπὶ ἀνοικτοῦ Εὐαγγελίου, ἐφ' οὗ ἐτοποθετοῦντο χιαστί, ἐν περίστροφον καὶ μία ἀμφίστομος μάχαιρα, οἱ δὲ Τούρκοι ἐπὶ τοῦ Κορνίου κατὰ τὴν αὐτὴν τῆξιν.

Εἰς τὸν ὀρκιζόμενον ὑπηγορεύετο ὑπὸ τοῦ Κομιτάτου ὁ ἑξῆς ὄρκος:

«Εἰς τὰς ἀπόψεις τοῦ Κομιτάτου θὰ μείνω πιστὸς καὶ τὰ μυστικά του δὲν θὰ ἀνακοινώσω εἰς οὐδένα. Ἐὰν δείξω ἀπιστίαν, μὲ τὰ ἐνώπιόν μου δύο ὄπλα μένω σύμφωνος νὰ τιμωρηθῶ.»

Οἱ Βούλγαροι εἶχον προτείνει τότε τὴν ἴδρυσιν κατὰ τόπους τῆς Δυτικῆς Θράκης ἐθνικιστικῶν Ὄργανώσεων, ἀλλ' οἱ Τούρκοι φοβούμενοι ἐξάπλωσιν τῆς Βουλγαρικῆς ἐπιρροῆς, ἀντέτειναν, ὑποστηρίζαντες ὅτι ἐν Θράκῃ δὲν ὑπῆρχον ἄνθρωποι ἐμπιστοσύνης.

Ἐν τοσοῦτῳ οἱ Τούρκοι, ἐνεργούντες κεχωρισμένως, προέδρσαν εἰς τὴν δημιουργίαν τοιούτων Ὄργανώσεων ἐν

τῇ Δυτικῇ Θράκῃ ἐξ ὁμοφύλων των ἀμιγῶς, ἅς προώρσαν ὡς ὄργανα πληροφοριῶν καὶ διὰ τὴν καλλιέργειαν καὶ διατήρησιν τοῦ Τουρκικοῦ φρονήματος.

Αἱ Ὄργανώσεις αὗται λαβοῦσαι ἀργότερον τὴν ἐπωνυμίαν «Τράκια Ἴστιλά θὲ Ἰλιχὰκ Κομιτάτ» τοὔτέστιν Κομιτάτα ἀνακτήσεως καὶ προσαρτήσεως τῆς Θράκης, διετηρήθησαν διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς ὑπογραφῆς τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν συμφωνιῶν.

Handwritten signature

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

ΚΟΜΙΤΑΤΟΝ ΑΝΑΚΤΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Ἡ ὑπογραφή τῆς Συνθήκης τῆς Λωζάνης ἢ ὁποία ἐθεσεν ὡς γνωστὸν τέρμα εἰς τὸν μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας πόλεμον, δὲν κατώρθωσε νὰ ἐξαλείψῃ οὔτε τὴν μεταξὺ τῶν δύο ἐθνῶν ἐχθρότητα, οὔτε καὶ τὰς ἐδαφικὰς θλίψεις, ἅς ἐκάτερον τούτων εἶχεν ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τοῦ ἐτέρου.

Ἡ Μεγάλη Ἰδέα, παρά τὴν ἀνιστόρητον ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἐθνικὴν καταστροφὴν, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἦτο ἡ ἐκρίζωσις τῶν Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, ἐκ τῶν προγονικῶν τῶν ἐστιῶν, δὲν εἶχε διπλώσει τὰς τραυματισθείσας πτέρυγὰς τῆς καὶ ἐξηκολούθει νὰ ἐμπνέῃ ἀκόμη τὴν ἐθνικὴν ψυχὴν, ἢ ὁποία χωρὶς νὰ ἀποθαρρυνθῇ ἀπὸ τὴν σκληρὰν δοκιμασίαν, ἀνέμενε τὴν καλλιτέραν αὔριον διὰ τὴν ἐκδί-
κῃσιν.

Παραλλήλως καὶ οἱ Τούρκοι, δὲν ἔπαυσαν ἐποφθαλ-

μιῶντες τὸ μέρος ἐκεῖνο τὴν Θράκην εἰς τὸ ὅποιον, καὶ μετὰ τὴν περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν πληθυσμῶν σύμβασιν, κατώκουν εἰσέτι ὁμοθετεῖς των.

Ἄλλ' ἐνῶ ἡ ἀνταλλαγή τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν πληθυσμῶν, κατέστησε τὴν Μεγάλην Ἰδέαν ὄνειρον πλέον δυσ-εκπλήρωτον, διὰ τὰ Τουρκικὰ Ἐθνικιστικὰ σχέδια, δὲν ἔσχεν αὐτὴ τὴν αὐτὴν ἐπιζημίαν ἐπίδρασιν. Ἡ παραμονὴ τῶν μὴ ἀνταλλαγέντων Μουσουλμάνων, ἐπὶ χώρας συγ-
ρευούσης ἀμέσως μετὰ τὰ ἐδάφη τῆς Τουρκικῆς Ἐπικρατείας, παρῆεν εἰς τοὺς Τούρκους τὴν εὐκολίαν διὰ συνομοτικὴν καὶ πολιτικὴν δράσιν μεγάλην.

Ἡ δημιουργηθεῖσα ὁμῶς μεταπολεμικὴ διεθνὴς κατά-
στασις, αἱ φιλειρηνικαὶ διακηρύξεις, ἢ ποικιλοτρόπως ἐκ-
δηλωθεῖσα θέλησις τῶν Νικητῶν, περὶ διατηρήσεως τῶν ἐ-
δαφικῶν καθεστώτων, τῶν δημιουργηθέντων ἐκ τῶν συνθη-
κῶν, αἵτινες ἐπεσφράγισαν τὸ τέλος τοῦ Μεγάλου πολέμου, δὲν ἠνύθει τὴν συνομοτικὴν δράσιν, διότι, τὰ αἵματηρὰ ἀ-
ποτελέσματά τῆς (ἀπόρροια τῶν τρομακτικῶν ἐνεργειῶν, αἵτινες θὰ ἐπεβάλλοντο διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων τῆς) ἤρχοντο εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν Διεθνή Κοινὴν γνώμην, ἢ ὁποία καθημερινῶς ἔκαε λιθάνωτὸν εἰς τὸ θεῖον τέμενος τῆς Εἰρήνης. Καὶ ἀπέμεινε διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν Τουρ-
κικῶν πόθων, ἢ δράσις ἢ πολιτικὴ, ἢ ὁποία ἐσκόπει πλέον τὴν ἐπιβολὴν τῶν Κεμαλικῶν καινοτομιῶν καὶ ἐπὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ζώσης μικρᾷ Μουσουλμανικῆς Μειονότητος.

Ἡ ἐπιτυχία τῆς προπαγάνδας ταύτης θὰ διεσκέδαζεν ἀφ' ἐνός τὴν ἀντίδρασιν τῶν ἀντιφρονούντων στοιχείων καὶ ἀφ' ἐτέρου θ' ἀπεσόβει, μετὰ τὴν διατήρησιν ἀκμαίου τοῦ Τουρκικοῦ φρονήματος, τὴν ἣν ἐφοβοῦντο πολιτικὴν τῆς ἀ-
φομοιώσεως, ἣτις θὰ ἐφηρμόζετο τυχὸν ἐπὶ τῆς Μειονό-
τητος.

Εἰς τὴν Δυτικὴν Θράκην ὑπήρχον Τουρκικοὶ ἐθνικοὶ ὀργανισμοί. Ἦσαν ἐκεῖνοι, οὗς ἐδημιούργησε τὸ Τουρκικὸν Ἐθνικὸν Κομιτάτον, ἐν ἀγνοίᾳ τῶν Βουλγάρων, μεθ' ὧν

είχε συμπήξει τὴν Ἐσωτερικὴν Ἑθνητικὴν Ἐπαναστατικὴν Ὀργανώσιν, διὰ τοὺς γνωστὰς λόγους. Τὰ πρόσωπα τῶν Ὀργανώσεων τούτων, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ πρώτου Ἑθνητικοῦ Κομιτάτου, Φουὰτ βέη, ὁ ὁποῖος ἐξηκολούθει εἰσέτι νὰ προΐσταται τοῦ Κεντρικοῦ Κομιτάτου τῆς Ἐσωτερικῆς Ἑθνητικῆς Ὀργανώσεως ἀνέλαβον τὴν διενέργειαν τῆς ἐν λόγῳ προπαγάνδας. Παραλλήλως πρὸς τὴν ἐνέργειαν ταύτην, συνέλεγον καὶ πληροφορίας ἐξ ἐκείνων αἰτινῶν χρησιμοποιοῦνται συνήθως παρὰ τῶν ξένων Στρατιωτικῶν ἐπιτελείων, ἅς διεδίδασσον εἰς Τουρκίαν. Ἴνα δὲ φέρωσιν ἀντιπερισπασμὸν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Βουλγαρικοῦ Ἑθνητικοῦ Κομιτάτου, ὅπερ ἤρξατο καὶ αὐτὸ κινούμενον διὰ τὴν αὐτονόμησιν κατ' ἀρχὰς τῆς Ἑθνητικῆς καὶ κατόπιν διὰ τὴν προσάρτησίν της εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ὠνόμασαν τὰς Ὀργανώσεις ἐκείνας Κομιτάτα προσαρτήσεως καὶ ἀνακτήσεως τῆς Ἑθνητικῆς μετ' ἔδραν τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ μετ' σκοπὸν ὁ ὁποῖος σαφῶς ἐξηγεῖται ἐκ' τοῦ τίτλου τῶν.

Τὰ Κομιτάτα ταῦτα ἔδρασαν μέχρι τοῦ 1932, ὅποτε ἤρχισαν αἱ διαπραγματεύσεις διὰ τὴν ὑπογραφήν τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν συμφωνιῶν. Τότε, μετ' τὴν πρώτην ἐπίσκεψιν τοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος εἰς Ἀγκυραν Τουρκικὴ ἑφημερίς ἐν Κωνσταντινουπόλει, θέλουσα νὰ καταδείξῃ τὸ τέλος τοῦ προαιωνίου μίσους ὅπερ ἐχώριζε τὰς δύο Ἐθνητικὰς καὶ οὕτως ἀφορμὴ ἦτο ἡ Μεγάλη Ἰδέα, ἐδημοσίευσεν γελοιογραφίαν παριστώσαν τὴν Μεγάλην Ἰδέαν στραγγαλιζομένην διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πρωθυπουργοῦ, ἔχοντος παρ' αὐτῆ τὸν Τούρκον συνάδελφόν του.

Ἐὰν ὅμως ἡ Μεγάλη Ἰδέα ἐπνίγει μέσα εἰς τὸν ὠκεανὸν τῶν μεταπολεμικῶν συμφερόντων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὴν αὐτὴν τύχην ὑπέστησαν καὶ τὰ Τουρκικὰ διὰ τὴν Δυτικὴν Ἑθνητικὴν σχέδια.

Ἡ ἀνανέωσις τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν συμφωνιῶν, ἔθε-

σεν ὅχι μόνον ὀριστικὸν τέρμα εἰς τὰς ἐπὶ τῆς Ἑθνητικῆς ἀξιώσεις τῆς Τουρκίας καὶ διέλυσεν αὐτομάτως καὶ τὰ Κομιτάτα τῆς ἀνακτήσεως καὶ προσαρτήσεως τῆς Ἑθνητικῆς, ἀλλὰ μετέτρεψε καὶ τὸν τῶς ἐχθρὸν, εἰς συμπαραστάτην καὶ ἀγρυπνον φύλακα διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ σημερινοῦ ἐν Ἑθνητικῇ καθεστῶτος.

Σήμερον ἡ Ἑλληνικὴ Ἑθνητικὴ, ἓνα μόνον ἔχει ἐχθρὸν: Τὸ Βουλγαρικὸν Ἑθνητικὸν Κομιτάτον, τὸ ὁποῖον προπαγανδίζει λυσσωδῶς τὴν ἀπόσπασίν της ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος, καὶ κατ' αὐτοῦ δέον νὰ στραφῇ ἀμέριστος ἡ προσοχὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.
ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΝ
ΘΡΑΚΙΚΟΝ ΚΟΜΙΤΑΤΟΝ

Πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐσωτερικῆς Ἐπαναστατικῆς Θρακικῆς Ὄργανώσεως, ὑπῆρχεν ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ τὸ Θρακικὸν Βουλγαρικὸν Κομιτάτον.

Τὸ Κομιτάτον τοῦτο εἶχεν ἰδρυθῆι μετὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους, μὲ σκοπὸν τὴν διεκδίκησιν τῶν ἐδαφῶν, ἅτινα ἀφῆρέθησαν ἀπὸ τὴν Βουλγαρίαν διὰ τῆς συνθήκης τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κατόπιν τῆς εἰς ἄραρον τῆς ἐκδόσεως τοῦ δευτέρου Βαλκανικοῦ πολέμου.

Ἐπηκολούθησεν ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος. Τὰ Τουρκοβουλγαρικὰ σύνορα, δυνάμει τῆς μεταξὺ τῶν δύο τούτων Κρατῶν συμφωνίας τοῦ 1915 ἐτροποποιήθησαν πρὸς ὄφελος τῆς Βουλγαρίας καὶ οὕτω τὸ Κομιτάτον παρέμεινεν ὑπαρκτὸν μόνον ἐν τοῖς ἄρθροις τοῦ Καταστατικοῦ του.

Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ μεγάλου πολέμου καὶ τὴν ὑπογραφὴν τῆς συνθήκης τοῦ Νεϋγύ, ὅτε βάσει ταύτης ἐγένετο ἡ ἐκουσία μετανάστευσις τῶν Ἑλληνοβουλγαρικῶν πληθυσμῶν, τὸ Βουλγαρικὸν Θρακικὸν Κομιτάτον ἐπανέλαβε τὴν δράσιν του, ἔπαιξε δὲ ῥόλον πρωτεύοντα εἰς τὴν λύσιν τοῦ

προβλήματος τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν ἐξ Ἑλλάδος εἰς Βουλγαρίαν προσφυγόντων οἰκειοθελῶς μεταναστῶν.

Ἐπαρουσιάζετο λοιπὸν τότε ὡς μὴ ἐπιδιώκον σκοποὺς πολιτικοὺς καὶ εἶχεν ὡς ἀποστολὴν τὴν πρόνοιαν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν μεταναστῶν. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἀποσιώπησις τῆς κυρίας ἀποστολῆς του, δὲν δύναται νὰ λογισθῆι ὡς προδοσία τῶν ἀρχῶν του τσοῦτῳ μᾶλλον καθόσον ἡ Ἐσωτερικὴ Μακεδονικὴ Ἐπαναστατικὴ Ὄργανωσις ὅπως ἐν κεφαλαίῳ Β' ἐξετέθη, ἐπεδίωκεν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν Τούρκων τότε, τὴν αὐτονομίαν τῆς Ἑλληνικῆς Δυτικῆς Θράκης.

Τὸ Βουλγαρικὸν Θρακικὸν Κομιτάτον διὰ τῆς ἐπιτυχοῦς δράσεώς του, εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν μεταναστῶν, κατώρθωσε νὰ ἀποκτήσῃ θεβαίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τούτων, ἣν ἠλπίζε νὰ χρησιμοποιήσῃ διὰ πολιτικοὺς σκοποὺς. Ἡ ἐπίδρασις ὁμῶς αὕτη ἐξησθένησε φυσικῶς καὶ διεσκεδάσθη τελείως, εὐθὺς ὡς τὸ πρόβλημα τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν μεταναστῶν ἐλύθη. Καὶ τὸ Κομιτάτον δὲν ἔτι εἶχε πλέον λόγον ὑπάρξεως καὶ θὰ διελύετο. Ἄλλ' οἱ ἠγῶντες τὴν Ὄργανωσιν ταύτην ἐσκέφθησαν νὰ τὴν ἀναζωογονήσουσι δίδοντας εἰς ταύτην χαρακτῆρα πολιτικὸν καὶ ἔκφρασιν ἰδεολογικὴν. Καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1924, ὅτε συνήλθεν ἐν Φιλιππουπόλει τὸ 8ον Τακτικὸν συνέδριον τῆς Ὄργανώσεως, ἡ ὁποία ἦτο τελείως νόμιμος, συνεπληρώθη τὸ καταστατικὸν τῆς (1) καὶ ἐτέθη ἐν αὐτῇ διάταξις, ὅτι τοῦ-

(1) Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ καταστατικοῦ τῆς Θρακικῆς Ὄργανώσεως ἐν Βουλγαρίᾳ. Ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ 8ου τακτικοῦ Συνεδρίου ἐν Φιλιππουπόλει τὴν 20 Αὐγούστου 1924 καὶ ἐπεκυρώθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἐθνικῆς Ὑγείας διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 7544 ἐγγράφου τῆς 17/12/24.

Ι. ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ

Ἄρθρον Ι. Οἱ εἰς τὰ κατωκείμενα μέρη τοῦ Βουλ-

το σκοπεῖ νὰ ἐργασθῆ διὰ τὴν ἐπαναφορὰν τῶν ἐκπατρι-
σθέντων ἐκ τῶν ἐστίων τῶν προσφύγων, διὰ τὴν ἐπι-
στροφὴν τῶν ἀκινήτων τῶν καὶ διὰ τὴν παροχὴν ἐγγυή-
σεων περὶ σεβασμοῦ τῆς ζωῆς καὶ τῆς τιμῆς τῶν.

Ἐκ τῆς ὡς ἄνω διατυπώσεως τοῦ ἀρθροῦ 4 ἀποδεικνύε-
ται ὅτι ἡ Ὁργάνωσις αὕτη ἤρχισε νὰ ἐπιδιώκῃ τὴν παλι-
νόστησιν τῶν μεταναστῶν εἰς τὰ ἐδάφη ἐξ ὧν οὗτοι μετη-
νάστευσαν ἐκουσίως, ἐπιδιώκουσα ἅμα καὶ τὴν παροχὴν
ἐγγυήσεων ἐκ μέρους τῶν κατεχόντων, τὰ κατὰ τοὺς Βουλ-

γαρικοῦ Βασιλείου κατοικοῦντες Βούλγαροι πρόσφυγες
καὶ φυγάδες ἐκ Θράκης (Ἀνατολικὴ καὶ Δυτικὴ) ἢ ὅποια
εἶναι ὑπόδουλος ὑπὸ τὸν ξένον ζυγὸν καθὼς καὶ ἐκ τῶν
νέων εἰς τὴν Βουλγαρίαν προσακρηθέντων μερῶν, ὡργα-
νώθησαν εἰς φιλεκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ σωμα-
τεῖα πόλεων καὶ χωριῶν ὑπὲρ τὸν τίτλον «ΘΡΑΚΗ».

Ἄρθρον 2. Ὅλαί αἱ Ὁργάνωσις αὗται ἠνωμέ-
ναι, ἀποτελοῦν τὴν Θρακικὴν Ὁργάνωσιν, ὑπὸ τὴν ἡγε-
σίαν μιᾶς Ἀνωτάτης ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐδρευού-
σης ἐν Σόφια. Παρατήρησις: Τῇ συγκαταθέσει τῶν Θρα-
κικῶν Σωματείων δύνανται νὰ ὀργανωθῶσι καὶ Θρακικὰ
Σωματεῖα τῆς Νεολοίας, ὁ προορισμὸς τῶν ὁποίων θὰ
εἶναι ὁ αὐτός.

Ἄρθρον 3. Ὅλα τὰ Σωματεῖα τὰ ὅποια ἀποτε-
λοῦν τὴν Θρακικὴν Ὁργάνωσιν, εἶναι ἀναμφισβητήτως
φιλήσυχα Σωματεῖα, ἀνεξάρτητα τῶν διαφόρων κομμα-
τῶν καὶ ρευμάτων.

Ἄρθρον 4. Ἡ Θρακικὴ Ὁργάνωσις ἔχει ἀποκλει-
στικὸν σκοπὸν α) νὰ ἐργασθῆ διὰ τὴν ἐπαναφορὰν τῶν
ἐκπατρισθέντων προσφύγων εἰς τὰς γενετείρας τῶν, διὰ νὰ
τοῖς παρασχεθῆ ἢ ἐγγυήσις ὅτι ἡ ζωὴ καὶ ἡ τιμὴ τῶν θὰ
εἶναι σεβαστὴ, καὶ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν κτημάτων
τῶν. β) Νὰ προσπαθῆσιν διὰ τὴν ἐγκατάστασίν τῶν, ἐφέ-
σον θὰ παραμένουσιν ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ διὰ τὴν ἐξασφα-
λίαν αὐτοῖς τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκασιούτων. γ) Νὰ πα-
ρέχῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην ἐκπατρι-
σθέντας πρόσφυγας—μέλη τῆς ὀργανώσεως—καὶ νὰ ἐργα-

γάρους ὑποδουλωμένα τμήματα τῆς Θράκης Κρατῶν, ὅτι
θὰ εἶναι σεβαστὴ ἡ ζωὴ καὶ ἡ τιμὴ τῶν παλινοστούτων.

Ὁ Τούρκος δημοσιογράφος Ἀλῆ Νατζῆ εἰς τὸ ἔργον
του «Ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου» θέλει νὰ
ὑποστηρίξῃ ὅτι εἰς τὴν τριαύτην ἀλλαγὴν τῆς κατευθύν-
σεως τοῦ Κομιτάτου προσέβησαν οἱ ἀρχηγοὶ του ἐκ λόγων
συμφεροντολογικῶν. Τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθές. Ὁ σκοπὸς
τῆς Ὁργάνωσεως μετεβλήθη, πρὸς ἐπιτυχίαν ἀκριβῶς τῶν
ἐπιδιώξεων τῆς, τὰς ὁποίας μέχρι τότε εἶχεν ἐμπιστευθεῖ

σθῆ διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐν Σόφια Μεγάλου, διὰ τὰς ἀνάγκ-
ας τῆς Ὁργάνωσεως.

II. ΜΕΣΑ

Ἄρθρον 5. Διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ὡς ἄνω σκο-
πῶν ἡ Ὁργάνωσις διχθεῖται τὰ ἑξῆς μέσα:

1) Προπαγανδίζει προφορικῶς καὶ διὰ τοῦ τύπου ἐν τε
τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐξωτερικῷ, ἐκδίδουσα τὰ ἀκόλουθα ἐν-
τύπα: α) Ἐκδίδει ἴδιον δημοσιογραφικὸν ὄργανον τὴν
ἑφημερίδα «Θράκη». β) διάφορα συγγράμματα, ἡμερο-
λόγια, βιβλία κ.λ.π. γ) ὀργανώνει συγκεντρώσεις, συλλα-
γήματα, διαφόρους διαλέξεις κ.λ.π.

2) Ἐπιδιώκει νὰ ἐξεύρῃ οἰκονομικὰς πηγὰς. Συλλέγει
ἐράνους, δέχεται δῶρα καὶ βοηθείας, ὀργανώνει ἐπίσης
χοροεσπερίδας, λαχεῖα κ.λ.π.

3) Εἰσπράττει ἀπὸ τὰ μέλη του μηνιαίας εἰσφορὰς
αἰτίνας δὲν δύνανται νὰ ὡσι κατώτεραι τῶν πέντε λεβί-
ων μηνιαίας.

III. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Ἄρθρον 6. Σωματεῖον δύνανται νὰ ἰδρυθῆ ἢ παρ'
ἐκάστῳ κατωκημένῳ χωρῷ, ἔνθα διαμένουσι δέκα, προσ-
φυγικαὶ οἰκογένειαι.ἥ

Ἄρθρον 7. Τὰ Σωματεῖα ἀποτελοῦνται ἀπὸ τα-
κτικὰ, βοηθητικὰ καὶ ἐπίτιμα μέλη.

Τακτικὸν μέλος δύνανται νὰ εἶναι κάθε Βούλγαρος
Θρακικῆς καταγωγῆς (ἐκ τῶν ὑποδούλων Θρακικῶν με-

εις την Ἐσωτερικὴν Μακεδονικὴν Ἐπαναστατικὴν Ὀργάνωσιν καὶ εἰς τὰς Τουρκικὰς ὑποσχέσεις ἃς παρείχον αὐτὴν συμφωνίαι τοῦ Παύλοβο καὶ τῆς Ἀγκύρας.

Ἀφοῦ ἡ Ἐσωτερικὴ Ἐπαναστατικὴ Ὀργάνωσις οὐδὲν κατάρθωσε νὰ ἐπιτελέσῃ ἐν τῇ Δυτικῇ Θράκῃ, τῷ Θρακικῷ (Βουλγαρικῷ) Κομιτάτῳ ἀπεφάσισε νὰ μεταβάλλῃ χαρακτῆρα καὶ νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν παλινόστησιν τῶν μεταναστευόντων, ἢ ὁποῖα ἂν ἐπετύγχανε, θὰ τῇ παρείχεν ἕδραφον πρὸς ἄλλον, ἢ νὰ καλλιεργήσῃ τὴν ἰδέαν τῆς αὐτονομίας, ἢ ὁποῖα

ῶν ἢ ἐκ τῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα προσαρτηθέντων τοιούτων) εἰς συμφωνίᾳ με τοὺς σκοποὺς τῆς ὀργανώσεως καὶ ὑπακούει εἰς τὰς ἀποφάσεις καὶ τὰς διαταγὰς τοῦ καταστατικοῦ τῆς Ὀργανώσεως.

Δὲν εἰμπορεῖ νὰ γίνῃ μέλος τῆς Ὀργανώσεως ἄτομον ὅπερ κατεδικάσθη διὰ κλοπῆν, κατάχρησιν, φόνον καὶ κατασκοπεῖαν κ.λ.π.

Ἄρθρον 8. Ἐκαστον μέλος ὑποχρεοῦται εἰς τὴν τακτικὴν καταβολὴν τῶν μηνιαίων πρὸς τὴν Ὀργάνωσιν δόσεων του, νὰ ἀγοράσῃ τὰ παρὰ τῆς Ὀργανώσεως ἐκδιδόμενα ἔντυπα καὶ νὰ προσπαθῇ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν τῆς.

Ἄρθρον 9. Μέλος ὅπερ ἐπὶ τρεῖς μῆνας καθυστερεῖ τὰς συνδρομὰς του, θεωρεῖται ἄτακτον μέλος καὶ χάνει ἅπαντα τὰ ἐκ τοῦ παρόντος δικαιώματα. Ἐν περιπτώσει καταβολῆς τῶν ὀφειλῶν του, ἐπανακτᾷ τὰ δικαιώματά του.

ΙΥ. ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ

Ἄρθρον 10. Ἐκαστον Σωματεῖον διοικεῖται παρ' ἐπιτροπῆς (ἐφορείας) ἀποτελουμένης ἐκ τριῶν ἕως δέκα μελῶν: Πρόεδρος, Ἀντιπρόεδρος, Ταμίας, Γραμματεὺς καὶ ἀπὸ δύο ἕως ἐπτὰ Συμβούλους.

Ἄρθρον 27. Ἡ διοικοῦσα ἐπιτροπὴ ὑποχρεοῦται: α) νὰ διαχειρίζηται τὰς ὑποθέσεις τοῦ Σωματείου, β) νὰ ἐπιβλέπῃ διὰ τὴν τήρησιν τοῦ καταστατικοῦ, γ) νὰ εἰσπράττῃ τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως τὰς μηνιαίας δόσεις, δ) νὰ

εἶχε τὴν βάσιν τῆς εἰς τὴν διασυμμαχικὴν κατοχὴν τοῦ 1918 — 1920.

«Ἐὰν ριψώμεν τὴν ἰδέαν μιᾶς αὐτονομίας, ἔλεγον οἱ ἰθύνοντες τὰ τοῦ Κομιτάτου, διὰ τὴν ιδεώδη προστασίαν τῶν μειονοτήτων, αὕτη θὰ γίνῃ εὐμενῶς ἀποδεκτὴ.»

Ἀργότερον, ἄλλη μεταβολή, πλέον ριζοσπαστικῆ, ἐπηλλθεν εἰς τὸ Κομιτάτον. Οἱ ἀρχηγοὶ ἀντεκατεστάθησαν. Καὶ οἱ νέοι δὲν ἤθελον νὰ ἀκούσουν πλέον λόγον περὶ αὐ-

ἐξευριστικῆς πηγᾶς διὰ τὴν αὐξάνσιν τῶν ἐσόδων τοῦ Σωματείου, ε) νὰ καταβάλλῃ κατὰ τὰς ὀρισμένας προθεσμίας εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἀνωτάτης Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τὰ ποσά, ἅτινα τὸ τακτικὸν συνέδριον ὀρίσεν ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν, στ) νὰ ὀργανώσῃ συγκεντρώσεις, διαλέξεις κ.λ.π. ζ) νὰ λογοδοτῇ καὶ νὰ ὑποβάλλῃ τὸν ἀπολογισμὸν ὅταν λήγῃ ἡ θητεία τῆς.

Υ. ΑΝΩΤΑΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Ἄρθρον 30. Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Θρακικῆς Ὀργανώσεως εἶναι ἡ Ἀνωτάτη Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ, ἢ ὁποῖα ἀποτελεῖται ἐξ ἑνδεκα μελῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ ἑξ ἑπτά πρέπει νὰ διαμένωσι μονίμως ἐν Σόφια, τὰ δὲ λοιπὰ πέντε προέρχονται ἐκ τῶν ἐπαρχιακῶν σωματείων.

ΥΙ. ΣΥΝΕΔΡΙΑ

.... Ἄρθρον 40. Τὸ συνέδριον διευθύνει ἡ Ἀνωτάτη ἀρχὴ τῆς Ὀργανώσεως. Ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀντιπροσώπους τῶν διαφόρων Σωματείων, ἐκλεγομένων ὑπὸ πενήντα μελῶν ἐκάστου τούτων.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ

.... Ἄρθρον 56. Τὰ σωματεῖα ἔχουσι σφραγίδα με ἐπιγραφὴν: Μορφωτικὸν Φιλανθρωπικὸν Σωματεῖον «ΘΡΑΚΗ». Τὸ μέρος ἐνθα εὐρίσκεται τὸ Σωματεῖον (πόλις ἢ χωρίον). Εἰς τὸ μέσον ἔχει δύο χεῖρας ἠνωμένας καὶ ἀνω τὴν χρονολογίαν 1914 κάτω δὲ τὴν χρονολογίαν 6)19 — III — 1903.

Ἄρθρον 57. Ἡ σημαία κατασκευάζεται ἐκ μετα-

τονομίας, ἣν θὰ ἐπετύγχανον, ὡς προείπομεν μὲ τὴν παλινοστήσιν τῶν μεταναστῶν. Ἐρριψαν νέα συνθήματα. Καὶ καθαρῶς καὶ ἀνυποκρίτως διεξεδίκουν τὴν προσάρτησιν τῆς Θράκης ὀλοκλήρου εἰς τὴν Βουλγαρίαν.

Τὸ πρόγραμμα τῆς Ὄργανώσεως τροποποιημένον, ἦτο πλέον τὸ ἑξῆς:

α) Προπαγάνδα μεταξὺ τῶν Θρακῶν καὶ τῆς κοινῆς γνώμης, διὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς Θράκης.

β) Συνένωσις ὄλων τῶν Βουλγαρικῶν δυνάμεων διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ τούτου.

γ) Μεσολάβησις παρὰ τῆ Κυβερνήσει καθ' οἷονδῆποτε τρόπον, ὅπως ἡ Θρακικὴ ὑπόθεσις συγκαταλεχθῆ μεταξὺ τῶν κυριωτέρων προβλημάτων τῆς Βουλγαρικῆς πολιτικῆς.

Μέχρι τότε ἡ Ὄργανωσις ἦτο φανερά καὶ νομιμόφρων, εἶχε δὲ καὶ δημοσιογραφικὸν ὄργανον τὴν ἡμερησίαν «ΘΡΑΚΗ». Μετὰ τὴν ἀλλαγὴν τῶν κατευθύνσεων τοῦ τοῦ Κομιτάτου ἀπεφάσισε, μιμούμενον ἐν προκειμένῳ τὴν Ἐσωτερικὴν Μακεδονικὴν Ἐπαναστατικὴν Ὄργανωσιν, νὰ ἰδρύσῃ ἐνόπλιον συμμορίαν καὶ ἴδρυσαι: α) τὸν ὀργανισμὸν τῆς ἐλευθέρας Θράκης καὶ ἐξέδωκε καὶ δεύτερον δημοσί-

ξίνου ὑφάσματος, ἐρυθροῦ χρώματος, φέρουσα γύρω κροσσὸς ἐκ σύρματος καὶ μετάξης κιτρινοῦ χρώματος.

Τόσον ἡ σφραγὶς ὅσον καὶ ἡ σημαία, φυλάσσονται παρὰ τοῦ Γραμματέως τῆς Ὄργανώσεως.

Ἄρθρον 58. Ὅταν ἐν σωματεῖον πύη νὰ λειτουργῇ τότε ἡ σφραγὶς καὶ ἡ σημαία τοῦ παραδίδονται εἰς τὸ Γενικὸν Μουσεῖον, τὰ δὲ χρήματα τῆς Ὄργανώσεως διατίθενται διὰ τὰ ὄργανά καὶ τοὺς ἀπόρους τῆς Ὄργανώσεως.

Ἄρθρον 59. Τὸ πρῶτον καταστατικὸν ἐκ 59 ἄρθρων εἶναι τροποποιημένον ἐκ τοῦ καταστατικοῦ τοῦ 7ου τακτικοῦ Συνεδρίου ἐν Σόφια, συνεπληρώθη δὲ καὶ ἐγένετο ἀποδεκτὸν ὑπὸ τοῦ 8ου τακτικοῦ Συνεδρίου ἐν Φιλιππουπόλει τὴν 20 Αὐγούστου 1924.

γραφικὸν ὄργανον, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ Φρουρὸς» τὸ ὁποῖον φαινομενικῶς ἦτο—καθὼς ἡ «Σδομπόντα Ἰλι Σμάρι», τὸ ὄργανον τῆς Ε.Μ.Ε.Ο.—μία ἡμερηίς μυστικὴ, συνετάσσετο ὁμοῦ ἐν τῇ πραγματικότητι ὑπὸ τὰ ὄμματα ὄλων.

Διὰ τοῦ δημοσιογραφικοῦ τούτου ὄργανου, προὔτρεπετο ἡ κατάκτησις τῆς Θράκης διὰ τῶν συμμοριῶν καὶ τῶν βομβῶν καὶ ἐρρίπτετο ἡ ἰδέα μιᾶς Μεγάλης Βουλγαρίας, τῆς ὁποίας τὰ σύνορα νὰ ἐκτείνωνται μέχρι τῆς γραμμῆς Αἴνου Μηδείας.

«Μία τρομοκρατικὴ πολιτικὴ ἔπρεπε νὰ υἱοθετηθῆ ἐκ μέρους ὄλων ἡμῶν, ἔλεγον, ὅποτε ὅλοι οἱ Βούλγαροι θὰ κατεκτείνοντο ἀπὸ τὸ πρόγραμμα τούτου».

Ἐκτὸς τῶν τρομοκρατικῶν μεθόδων ἃς εἶχεν ἀποφασίσει ἡ ἀσκήσις ἐν Θράκῃ ἐνήργει καὶ ἐνεργεῖ εἰσέτι προπαγάνδαν μεταξὺ τῶν Θρακῶν μεταναστῶν, ἵνα διατηρῆ ἐν ἑαυτοῖς ἀσβεστον τὸν νόστον τῆς ἐπιστροφῆς των εἰς τὴν Θράκην. Καὶ ὡς μέσον προπαγάνδας χρησιμοποιοῖ τὰ διάφορα ἐνθῦμα τῆς Θράκης, τὴν σύγκλιση συνεδρίων, τὴν δημοσίευσιν φυλλαδίων, τὴν καταχώρησιν Θρακικῶν γνωμικῶν εἰς τὰ σχολικὰ βιβλία, τὴν ἴδρυσιν σταδίων καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ πᾶν ὅ,τι εἶναι δυνατόν ν' ἀναπτέρωσῃ τὸ φρόνημα τῶν Βουλγάρων.

Τὴν ἰδέαν τῆς ἐπεκτάσεως τῆς Βουλγαρίας ἐπὶ τῆς Θράκης, δὲν τὴν καλλιεργεῖ μόνον τὸ Θρακικὸν Κομιτάτον. Ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰς ἀγορεύσεις τῶν συνέδρων εἰς τὰ διάφορα συνέδρια τοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου, ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι τὸ «πιστεύω» καὶ τῶν ἄλλων Ἐθνικιστικῶν Ὄργανώσεων.

Ἴδού πῶς περιγράφει ἐν συνέδριον τῆς Θρακικῆς Ὄργανώσεως, συγληθὲν ἐν Σόφια, ὁ Ἄλῃ Νατζή:

« Ἡ ἀτμοσφαιρὰ ἡ ὁποία βασιλεύει ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ συνεδρίου σᾶς ἀναστατώνει. Ὁφθαλμοὶ λυσσοῦν ἐξ ὀργῆς καὶ γλώσσαι πτύουν ὕβρεις. Θὰ ἴδῃτε ἀνθρωπὸν

» τινά, ὁ ὁποῖος μὲ γρόνθους ἐσφιγμένους φωνάζει: πάσαις
 » δυνάμεισι καὶ δεικνύει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μὲ τὸν δεί-
 » κτην ἔν σημειον ἀφανές. Ποῖος εἶναι; Τί δεικνύει; Καὶ
 » τί θέλει λοιπὸν διὰ νὰ εἶναι ἐκτὸς ἑαυτοῦ; Δὲν θὰ ἔχετε
 » ἀνάγκην ἐξηγητοῦ διὰ νὰ ἐννοήσητε ὅτι ὁ ῥήτωρ δὲν εἶ-
 » ναι ἄλλος εἰμὴ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Θρακικοῦ Κο-
 » μιτάτου. Τὸ σημεῖον ὅπερ δεικνύει εἶναι ἡ Ἀδριανού-
 » πολις καὶ ἐκεῖνος τὸ ὅποιον δεικνύει μὲ τὴν σφοδρό-
 » τητα εἶναι ἔλη ἢ Θράκη μέχρι τῆς γραμμῆς Αἴνου—
 » Μηδείας!

» Παρακολουθοῦμεν τὸ συνέδριον καὶ ἀκούομεν τὴν
 » ἔκθεσιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ὀργανώσεως.

» Καὶ πληροφοροῦμεθα ὅτι:

» α) Τὸ Θρακικὸν Κομιτάτον θεωρεῖ ὅτι εἶναι ἀπα-
 » ραίτητον νὰ κατορθώσῃ νὰ καταλάβῃ μίαν θέσιν εἰς τὴν
 » πολιτικὴν ζωὴν τῆς Βουλγαρίας.

» β) Πρῶτον ἐνησχολεῖτο ὀλίγον τι διὰ τὴν Θρά-
 » κην ἢ ὁποῖα ἐπέσειν εἰς τὴν δουλείαν. Ἡδὴ ἡ κοινὴ
 » γνώμη τῆς Βουλγαρίας ἔχει ἐννοήσει τὴν μεγάλην ἀπώ-
 » λειαν ἣν υπέστη ἡ Βουλγαρία ἀπὸ τὴν ἀρπαγὴν τῆς
 » Θράκης ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων.

» γ) Πρέπει τὸ Κομιτάτον νὰ ἐργασθῇ ἀνεὺ ἀναβολῆς
 » διὰ νὰ ἀναριπίξῃ εἰς τὰς καρδίας τῶν Βουλγάρων τὴν
 » φλόγα ἢ ὁποῖα θὰ τοὺς ὀδηγήσῃ μέχρι τῆς γραμμῆς
 » Αἴνου—Μηδείας!»

Ἡ ἔκθεσις ἀναφέρει ἐν συνεχείᾳ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπο-
 καταστημάτων τὰ ὁποῖα ὑπάγονται εἰς τὴν Ὀργανώσιν
 ταύτην καὶ τὰ ὁποῖα ἀνέρχονται εἰς 235, τὸν προϋπολογι-
 σμὸν τοῦ Κομιτάτου ἀνεληθόντα εἰς 683 χιλιάδας λέβα καὶ
 τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς ἐφημερίδος «ΘΡΑΚΗ» ὃν
 ἀναδιβάλλει εἰς τέσσαρας χιλιάδας.

Τὸ κυριώτερον μέρος τῆς ἐκθέσεως περιελάμβανε τὸ
 κεφάλαιον τῆς πολιτικῆς ἐνεργείας τοῦ Κομιτάτου. Τὸ κε-

φάλαιον τοῦτο δικαιούται μιᾶς ἐξαιρετικῆς προσοχῆς — λέ-
 γει ὁ Ἀλῆ Νατζῆ — καὶ τὸ ἀναφέρει ἀκεραίως:

« Ὁ κυριώτερος σκοπὸς τῆς Ὀργανώσεως εἶναι νὰ ἐ-
 » ξασφαλίσῃ εἰς τοὺς Θράκας μετανάστας τὴν ἐπιστροφὴν
 » εἰς τὰς ἐστίας τῶν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν εἰς τὰ
 » ἀγαθὰ τῶν. Τοῦτο δὲν δύναται ἐν τούτοις νὰ ἐπιτευχθῇ
 » μόνον διὰ τῶν εὐχῶν μας. Διὰ νὰ φθάσωμεν μέχρις ἐκεῖ
 » πρέπει νὰ κάμωμεν νὰ ἐννοήσῃ ὁ Βουλγαρικὸς Λαὸς, ὅτι
 » χωρὶς τὴν Θράκην δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ. Ταῦτοχρόνως
 » πρέπει εἰς ξένοι νὰ πεισθοῦν ὅτι ἡ Βουλγαρία δὲν δύνα-
 » ται νὰ ζήσῃ μέσα εἰς τὰ σημερινὰ σύνορα τῆς καὶ ὅτι
 » εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τῶν Βαλκανίων νὰ ἔχῃ ἡ Βουλ-
 » γαρία μίαν διέξοδον ἐπὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους μάλιστα
 » δὲ νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὰ σύνορα Αἴνου—Μηδείας.

» Εἶναι ἀληθές ὅτι πολλὰ ἐμπόδια θὰ μᾶς προβλη-
 » θοῦν, θὰ ἐπρεπεὶν ὁμοῦς ὁ Βουλγαρικὸς Λαὸς καὶ τὸ Βουλ-
 » γαρικὸν Κράτος νὰ ἐννοήσουν ὅτι ἡ εὐημερία τῆς Βουλ-
 » γαρίας θὰ ἔλθῃ μόνον ὅταν αὕτη θὰ ἐπιτύχῃ διέξοδον
 » ἐπὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους. Τὸ Κομιτάτον ἔχει κατευθύ-
 » νει ἀγρίαν πάλην κατὰ τῆς συνθήκης τῆς Ἀγκύρας καὶ
 » ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως δώσῃ τὰς ἀναγκαίας
 » διαταγὰς διὰ τὴν μὴ ἐφαρμογὴν τῆς συνθήκης ταύτης.»

Ἡ δευτέρα ἡμέρα τοῦ Συνεδρίου, γράφει ὁ Ἀλῆ Νατζῆ,
 ἀρχίζει ἀπὸ μίαν προσφώνησιν τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς «Ρόν-
 τα Ζεχτίτα»: τοῦ Στρατηγοῦ Τσαρακτσῆφ.

Ὁ Βούλγαρος, οὗτος, Στρατηγός, εἶπεν:

« Ἡ ἐλευθερία τῆς Θράκης καθὼς καὶ ἐκείνη τῆς Μα-
 » κεδονίας καὶ τῆς Δοβρουτσᾶς, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπι-
 » τευχθῇ διὰ τῶν Συμβουλίων καὶ τῶν λόγων, ἀλλὰ διὰ
 » τῶν θυσιῶν τῶν Θρακῶν καὶ ἔλων τῶν Βουλγάρων. Τὰ
 » ζήτηματα ταῦτα διακηρύττει ὁ Βούλγαρος Στρατηγός,
 » δὲν δύναται νὰ λυθῶσιν εἰ μὴ διὰ τοῦ ξίφους καὶ τοῦ

» αἵματος. Ἐπομένως πρέπει νὰ εἴμεθα ἔτοιμοι διὰ τὸν
» πόλεμον, ὃ ὁποῖος παρουσιάζεται ὡς μία ἀνάγκη αἰωνία
» εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. »

Τὸν Στρατηγὸν Τσαρακτῆφ διαδέχεται εἰς τὸ θῆμα
ἓνα ἄλλο ἄτομον τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ: Εἶναι ὁ παριστάμενος
Πρόεδρος τῶν Ἐφεδρῶν Ἀξιωματικῶν. Ὁ στρατηγὸς οὗτος
ὀμιλεῖ διὰ τὰς στρατιωτικὰς ἐπιτυχίας τῶν Βουλγάρων ἐν
Θράκῃ κατὰ τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον. Οὗτος κυρίως εἶπεν:

« Ἐὰν οἱ βούλγαροι διπλωμάται ἠγνόουν τί ἐσήμαι-
» νεν ἡ «Ἐνωσις τῆς Θράκης» διὰ τοὺς Βουλγάρους, ἡ
» Βουλγαρία θὰ ἦτο σήμερον μία μεγάλη δύναμις εἰς τὰ
» Βαλκάνια.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου
ἀπαντᾷ εἰς τὸν Στρατηγόν:

— « Οἱ Θράκες δὲν λησμονοῦν τὴν γραμμὴν Αἴλου —
» Μηδείας καὶ ὀμνῶσιν οἱ Βούλγαροι στρατιῶται νὰ χαρά-
» ξουν ἐκ νέου τὴν γραμμὴν ταύτην μετὰ τὸ αἷμα των. »

Ἐπὶ τέλους ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Συμβου-
λίου τοῦ Κομιτάτου Ἰβάν Παντελέφ, νὰ ὀμιλήσῃ.

Ἀνέρχεται εἰς τὸ Βῆμα καὶ ἀπαγγέλλει αὐτοῦς τοὺς
λόγους:

« Ὁ κυριώτερος σκοπὸς τῆς Ὄργανώσεως εἶναι νὰ
» κερδίσῃ, χάριν τῆς Θράκης, τὴν δημοσίαν γνώμην καὶ
» τὴν Βουλγαρικὴν πολιτικὴν. Νὰ συνηθοῦν δηλαδὴ οἱ
» Βούλγαροι νὰ ἐννοήσουν ὅτι ἡ κατάντησις τῆς Θράκης
» ἀποκαθιστᾷ μίαν τάξιν πραγμάτων ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ
» εἰς τὴν ὑπαρξίν τῆς Βουλγαρίας. Οἱ ἀγῶνές μας ἀρχί-
» ζουν ἤδη νὰ δίδουν τοὺς καρπούς των.

» Ἡ Θράκη κατέστη σήμερον ἐν ἔθνικόν ἰδεῶδες δι'
» ὅλους τοὺς Βουλγάρους. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐρώτησιν πῶς

» θὰ πραγματοποιηθῇ αὐτὸ τὸ ἰδεῶδες; Ἀπαντῶμεν: Ἐκεῖ-
» νοι οἱ ὅποιοι εἶναι ὁπαδοὶ τῆς Ἐνώσεως τῶν Σλαύων
» τοῦ Νότου οὐδόλως τρέχουν ὀπίσω μιᾶς χιμαίρας. Γνω-
» ρίζουν πολὺ καλῶς ὅτι μία τοιαύτη Ἐνωσις εἶναι ἐξηρ-
» τημένη ἀπὸ μίαν ἀλλαγὴν τῆς πολιτικῆς καταστάσεως
» ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ.

» Δὲν εἴμεθα ἡμεῖς προδῶται καὶ ἠττοπαθεῖς. Τοιοῦ-
» τοι εἶναι οἱ προσκεκολλημένοι φανατικῶς εἰς τὴν μὴνῃ
» των ἰδεῶν τῆς Μακεδονίας καὶ οἱ ὅποιοι ἀπαρνοῦνται
» τὴν Θράκην ῥέποντες νὰ ἐπιζητοῦν τὴν φιλίαν τῶν Τούρ-
» κων.»

Τὸ συνέδριον ἐξηκολούθησε καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν
καὶ αἱ φιλοπόλεμοι ἀποφάσεις ἐλαμβάνοντο ἀθρόως. Ἐπὶ
τέλους ἐτελείωσε μὲ μίαν γνωστοποίησιν λέγουσαν ὅτι οἱ
Ἰπουργοὶ καὶ αἱ ἐφημερίδες αἱ ὅποια ὀμιλοῦν περὶ Βουλ-
γαροτουρκικῆς φιλίας πρέπει νὰ γνωρίσουν τὴν ἀληθῆ κα-
τάστασιν καὶ ὅτι εἶναι ἀδύνατος ἡ εἰρήνη μετὰ Βαλκανι-
κὰ σύνορα τῆς σήμερον.

**

Αἱ σχέσεις τῶν δύο Κομιτάτων (τοῦ Θρακικοῦ καὶ
τῆς Ἐσωτερικῆς Μακεδονικῆς Ἐπαναστατικῆς Ὄργανώσε-
ως) ἦσαν τεταμέναι.

Ἡ Ἐσωτερικὴ Μακεδονικὴ Ἐπαναστατικὴ Ὄργάνω-
σις κατηγορεῖ τὸ Θρακικὸν (Βουλγαρικὸν) Κομιτάτον ὡς ἀ-
νίκανον διὰ τρομοκρατικὴν δρᾶσιν, μὴνῃ ἱκανῇ, κατὰ
τοὺς Βουλγαρομακεδόνας, νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν ὑπὸ τοῦ
Κομιτάτου ἐπιδιωκόμενον σκοπόν. Ἐκτὸς τούτου, εἰς τὴν
ἐντασιν τῶν σχέσεων τῶν δύο Ὄργανώσεων συνέτεινε καὶ
ἡ πολιτικὴ, ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο παρὰ τῶν Βουλγαρομακε-
δόνων, ὡς ἀφορμὴ καταβαρῆθώσεως τοῦ Μακεδονικοῦ ζη-
τήματος, τὸ ὁποῖον, κατὰ τοὺς Μακεδόνας, δέον ν' ἀποτε-
λῇ τὸ κυριώτερον στοιχεῖον τῆς Βουλγαρικῆς πολιτικῆς.

Ἡ Ὀργάνωσις αὕτη ἀποβλέπουσα εἰς τὴν προσέλευσιν ἄλλης τῆς Βουλγαρικῆς γνῶμης (συνεπῶς δὲ καὶ τῶν Βουλγαρομακεδόνων) ἐπὶ τοῦ Θρακικοῦ ζητήματος, ἔρριψεν εἰς τὴν κονίστραν μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, καὶ τὸ σύνθημα τῆς συνενώσεως τῶν Νοτιοσλαύων, σύνθημα ὑπερ ἀφώπλιζε τὰς χεῖρας τῶν Βουλγαρομακεδόνων, θὰ εἰδέν ὅμως, ἐὰν ἐπετύγχανε, τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸ Σλαυϊκὸν κύμα νὰ ἐξαπλωθῇ ἐφ' ἄλλης τῆς Θράκης.

Οὕτω ἐσκέπτετο τὸ Θρακικὸν Κομιτάτον. Ἀπαντῶν δὲ ἐπὶ τῶν αἰτιάσεων τῶν Βουλγαρομακεδόνων, ἔλεγεν ὅτι ἐνῶ ἐκεῖνοι ἀπαιτοῦν τὴν αὐτονομίαν τῆς Μακεδονίας καὶ ἔχου τὴν προσάρτησιν τῆς εἰς τὴν Βουλγαρίαν, δηλαδὴ διὰ ζήτημα μὴ ἐνδιαφέρον ἀμέσως τὴν Βουλγαρίαν, τὸ Θρακικὸν Κομιτάτον, ἀγωνίζεται διὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θράκης εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ἥτις προσάρτησις ἐνδιαφέρει τὸ Βουλγαρικὸν Κράτος εἰς μέγαν βαθμὸν καὶ δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ τὸ ζήτημα τοῦτο ν' ἀπασχολῇ τὴν Κυβέρνησιν πρὸ παντὸς ἄλλου ζητήματος.

Ἐπὶ τῆς ἀντιλήψεως ταύτης τοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου, τῆς συνενώσεως δηλονότι τῶν Νοτιοσλαύων, ἀνεπτύχθη ὡς ἦτο φυσικὸν ἡ ἰδέα τῆς ὁλοκληρώσεως τῆς Νοτιοσλαυϊκῆς, ἥτις ἐρρίφθη ὑπὸ τύπον ἐνὸς πολιτικοῦ προγράμματος ὑπὸ τινῶν Βουλγάρων ἰδεολόγων—τοῦ κύκλου τοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου—οἱ ὅποιοι ὠνειρεύοντο τὴν ἴδρυσιν ἐνὸς ἀχνοῦς Κράτους ἐκτεινομένου ἀπὸ τῆς Ἀδριατικῆς Θαλάσσης μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντου!

Οὕτω κατ' Ἰούλιον τοῦ 1932 ὁ Καθηγητὴς Μιχάلتσεφ, παλαιὸς πρεσβευτὴς τῆς Βουλγαρίας ἐν Πράγῃ, ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν φιλοσοφικὴν ἐπιθεώρησιν «Φιλοσοφικὸν Πρέγκλεντ» μίαν μελέτην ὑπὸ τὸν τίτλον: Ἡ ὁλοκληρώσις τοῦ Σλαυϊσμοῦ τοῦ Νότου εἶναι δυνατή;

Ἡ θέσις ὑπὲρ τῆς ὁποίας συνηγόρει, λέγει ὁ Ἀλῆ Νατζῆ εἰς τὸ ἔργον του «ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου» δύναται νὰ συνοψισθῇ ὡς ἑξῆς:

« Ἡ ἰδέα ἐνὸς Γιουγκοσλαυϊκοῦ Ἔθνους εἶναι ἀπολύτως ἀτοπος, εἴτε διὰ τοὺς Σέρβους εἴτε διὰ τοὺς Βουλγάρους. Ἡ ἱστορία ἔχει δημιουργήσει δύο λαοὺς ἔχοντας ἑκαστος ἰδίαν ἰδιότητα καὶ ἴδια προτερήματα. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐνώσωμεν τοὺς δύο τούτους λαοὺς μέσα εἰς τὴν ἰδέαν τῆς Ἐθνικῆς Ἐνότητος. Ἡ ἰδέα μιᾶς Γιουγκοσλαυϊκῆς ὁλοκληρώσεως ἐγειρομένη ἐπὶ μιᾶς Ἐθνικῆς Ἐνότητος δὲν εἶναι παρὰ ἐν ψεῦδος, εἰς μῦθος. Τὸ ἔναντιον ἡ ἰδέα τῆς ὁλοκληρώσεως τοῦ Σλαυϊσμοῦ τοῦ Νότου μέσα εἰς τὸ φρόνημα μιᾶς Ἐθνικῆς Ἐνώσεως τῶν Σλαυϊκῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου εἶναι πραγματοποιήσιμος καὶ θὰ εἶναι εὐθὺς ὡς ἡ ἀτμοσφαῖρα τῆς Ὀσπιστίας, ἡ ὑπάρχουσα. ἐξαφανισθεῖ. Ἡ πολιτικὴ Ἐνωσις τῶν Σλαύων τοῦ Νότου θὰ τοῖς ἐξασφαλίσῃ τὴν ἡγεμονίαν εἰς τὰ Βαλκάνια.

Εὐθὺς ὡς αἱ ἰδέαι αὗται ἐρρίφθησαν, ἡγεῖραν μίαν πολεμικὴν μεταξὺ τοῦ Βουλγαρικοῦ Λαοῦ. Παρὰ τῶν ἐφημερίδων «Μακεδονία» καὶ «Ζορά». γράφει ὁ Ἀλῆ Νατζῆ, προσεβλήθη μετὰ σφοδρότητος ὁ συγγραφεὺς τῆς μελέτης ταύτης συνάμα δὲ ἡ «Μίρ» καὶ μερικαὶ ἄλλαι. ἐφημερίδες ἐδημοσίευσαν μετ' ὀλίγων ἄρθρων ἐναντίον τῆς ἰδέας τῆς πολιτικῆς Ἐνώσεως τῶν Σλαύων. Αἱ ἐφημερίδες «Pladue» καὶ «Ijgor» ἀνέλαβον τὴν προστασίαν τοῦ Μιχάلتσεφ.

Εὐθὺς ὡς ὁ καθηγητὴς Μιχάلتσεφ, ἐξακολούθει ὁ Ἀλῆ Νατζῆ, ὑπελόγησεν ὅτι ἡ ἰδέα του εἶχε προσελκύσει μίαν συμπάθειαν πολὺ μεγαλυτέραν τῶν προσδοκιῶν του ἐδημοσίευσεν μίαν νέαν μπροσούραν ὑπὸ τὸν τίτλον: Ἀπάντησις εἰς Κριτικὰς.

Διὰ ταύτης ὁ κύριος Καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας, ἀρνούμενος εἰς τὴν ἐπιδίωξιν χιμαῖρων χωρὶς νὰ ἀτενίσῃ τὴν πρακτικὴν πλευρὰν τοῦ ζητήματος, ἐξέθετε τὴν ἰδέαν τῆς μεγάλης Βουλγαρίας, ἥς αἱ ἀναλογίαι ἦσαν ὡς ἔγγιστα πρὸς ἐκεῖνας τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Τσάρων.

Και λέγει: «Ἡ Βουλγαρία πρέπει νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τὸ
 » μέλλον τῆς δὲν ἔγκειται οὔτε εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς
 » Γιουγκοσλαυίας, οὔτε εἰς τὴν ἐπανάληψιν τῆς δοκιμασίας
 » τοῦ 1913 — 1915. Ἡ ἀπερισκεψία μας τότε παρέσχε τὰ
 » μέσα εἰς τὸ Βελιγράδιον νὰ μᾶς ἀρπάσῃ τὴν πεδιάδα τοῦ
 » Βαρδάρ, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ διὰ τὸ Βελιγράδιον σήμερον
 » ἕναν οἰκονομικὸν παράγοντα πρώτης γραμμῆς.

» Διὰ τὴν Βουλγαρίαν ἐν τούτοις ἡ Μακεδονία δὲν καθί-
 » σταται ἀπολύτως οἰκονομικῶς χρήσιμος.

» Ὑπὸ τοὺς ὄρους τούτους τὸ νὰ θελήσῃ τις νὰ ἀποσπά-
 » σῃ τὴν πεδιάδα τοῦ Βαρδάρ (Ἀξιού) ἐκ τῆς Γιουγκοσλαυ-
 » τίας εἶναι ὡς νὰ ἐπιζητῇ τὴν καταστροφὴν αὐτῆς ταύτης
 » τῆς Γιουγκοσλαυίας.

» Ἀλλὰ τὸ μέλλον τῆς Βουλγαρίας δὲν ἐξαρτᾶται οὐδό-
 » λως ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τῆς Γιουγκοσλαυίας. Ἀντιθέτως
 » τὸ μέλλον τῆς Βουλγαρίας τὴ ἐπιβάλλει νὰ δημιουργήσῃ
 » ὅμοῦ μετὰ τῆς Γιουγκοσλαυίας ἐν Κράτος κοινὸν ἐκτείνό-
 » μενον ἀπὸ τῆς Ἀδριατικῆς μέχρι τῆς Μαύρης Θαλάσσης.
 » Εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Κράτους τούτου ἡ Μακεδονία θὰ
 » ἀνήκῃ εἰς ἡμᾶς ὅπως θὰ ἀνήκῃ καὶ εἰς τοὺς Σέρβους καὶ
 » εἰς τοὺς Κροάτας. Τὸ μέλλον τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Γι-
 » ουγκοσλαυίας στηρίζεται ἐπομένως μέσα εἰς τὴν ἑνωσίν των
 » εἰς ἕν Κράτος τὸ ὅποιον μὲ τὰ 20 ἑκατομμύρια τῶν κατοί-
 » κων του θὰ θεμελιώσῃ μίαν ἰσχυρὰν πολιτικὴν καὶ τὸ ὅ-
 » ποιον θὰ ἔχῃ πρὸ αὐτοῦ νέους ὀρίζοντας διὰ τὴν οἰκono-
 » μικὴν ἀνάπτυξίν του. »

Ἀπαντῶν εἰς τοὺς Βουλγαρομακεδόνας οἱ ὁποιοὶ ἐλ-
 πίζου ἀκόμη εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς Γιουγκοσλαυίας ὁ
 Καθηγητῆς Μιχαήλ Τσεφ λέγει:

« Δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ Κροάται θέλου νὰ χωρισθοῦν
 » ἀπὸ τὴν Γιουγκοσλαυίαν. Ἀντὶ νὰ περιέλθουν ὑπὸ τὴν
 » ἐξουσίαν τῶν Οὐγγρων, οἱ Κροάται προτιμοῦν νὰ παραμεί-
 » νουν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Γιουγκοσλαύων. Τῶντι, ἔαν οἱ
 » Κροάται ἐξουσιάζοντά πολιτικῶς καὶ στρατιωτικῶς παρὰ

» τῶν Σέρβων, τὰ δικαιώματά των οὐδόλως παραβιάζονται.
 » Οὔτε καὶ εἶναι δυνατὸν ἐξ ἑκατομμύρια Βουλγάρων νὰ γί-
 » νουν ὑπόδουλοι τῶν Σέρβων.

» Πρέπει λοιπὸν ἡ Ἐνωσις τῶν Σλαύων τοῦ Νότου νὰ
 » πραγματοποιηθῇ. Εἰς αὐτὸ ἔγκειται ἡ διαρκὴς εὐδαιμονία
 » τῶν Βουλγάρων τῶν κατοικούντων ἐν Γιουγκοσλαυίᾳ. Μόνον
 » οἱ ἀντίπαλοί μου ἀποκρούουν τὰς ἀπόψεις μου. Πολὺ κα-
 » λῶς! Ἀλλὰ τί ἐλπίζουν; Ποῦ στηρίζονται; Ἐπὶ τῶν δομ-
 » ῶν καὶ τῶν ἐπιβουλῶν; Αὐτὰ τὰ μέσα δὲν εἶναι οὐδόλως
 » ἐπαρκῆ διὰ νὰ ἐξαναγκάσουν μίαν χώραν εἰς ὅ,τι δήποτε.
 » Ἡ βασίζονται ἐπὶ μᾶς συμφωνίας Μακεδόνων καὶ Κροα-
 » τῶν; Λέγομεν τώρα ὅτι ὅλαι αἱ φιλοδοξίαι τῶν Κροατῶν
 » θὰ ἐκπληρωθοῦν τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Γιουγκο-
 » σλαυικὴ Ὁμοσπονδία θὰ ἔχει γίνει γεγονὸς τετελεσμένον.

» Συμπέρασμα: Ἐν Κράτος ἐνῶνον ὅλους τοὺς Γιουγκο-
 » σλαύους ἀπὸ τῆς Ἀδριατικῆς μέχρι τῆς Μαύρης Θαλάσσης
 » δὲν εἶναι ἀκατόρθωτον. Ἐφόσον μένομεν ἔξω τοῦ παιγι-
 » δίου, δὲν ὑπάρχει καμμία πιθανότης νὰ συμφωνήσουν οἱ
 » Σλαῦοι διὰ τὰ δικαιώματα τῶν Βουλγαρομακεδόνων. Ὅταν
 » ἡ ἀτμοσφαῖρα ἐν Γιουγκοσλαυίᾳ θὰ γίνῃ εὐνοϊκὴ διὰ μίαν
 » συνεννόησιν, αἱ διεκδικήσεις μας θὰ γίνου ἀποδεκταὶ ἐπὶ
 » τῆ ὄρω εἶναι αἱ δύο χῶραι συνδεθοῦν στενῶς διὰ τῶν κοινῶν
 » συμφερόντων των. Ἡ συμφωνία αὕτη θὰ προφυλάξῃ τὰς
 » δύο χώρας ἀπὸ τὰς ἐξωτερικὰς ἀπειλάς. Πᾶν ὅ,τι ἔχει
 » γραφεῖ ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἀλήθειαν ταύτην δέον ν' ἀπο-
 » δοθῇ εἰς τὴν ἀγνοίαν τῆς πραγματικῆς καταστάσεως καὶ
 » κατὰ συνέπειαν εἶναι φανταστικόν. »

Ἡ ἰδέα τῆς συνενώσεως τῶν Σλαύων τοῦ Νότου ἔχει
 ἀρκετὰ καλλιεργηθῆ μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Θρακικοῦ Κο-
 μιτάτου. Ἴδού τι γράφει ὁ Πρόεδρος τοῦ Θρακικοῦ Κομιτά-
 του Γκοσποτὶν Ὁρμαντζήεφ εἰς τὴν «Θράκη» — τὸ ὄργα-
 νον τοῦ Κομιτάτου:

« Ποσάκις δὲν ἐγράψαμεν ὅτι ἡ φιλία, μετὰ τῆς

» Τουρκίας και Βουλγαρίας δὲν ὑπάρχει παρὰ ἐπὶ τοῦ
 » χάρτου; Ὁ λόγος εἶναι ὅτι ἡ Τουρκικὴ Δημοκρατία θέλει
 » ἀντὶ πάσης θυσίας νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν θέλησίν της ὑφ' ὅ-
 » λας τὰς ἐπόψεις. Ὅταν πλέον τοῦ ἡμίσεως ἑκατομμυρίου
 » Τούρκων, ζῶσιν ἐλευθέρως ἐν Βουλγαρία, ἢ Τουρκία ἢ ὅ-
 » ποῖα παρεβίασε τὴν συνθήκην τοῦ Λονδίνου, δὲν ἐπιτρέ-
 » πει εἰς τοὺς ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης καὶ τῶν πέριξ
 » τῆς Τσατάλτζης ἀπελαθέντας Βουλγάρους νὰ ἐπιστρέψω-
 » σιν εἰς τὰς ἐστίας των.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ γκοσποτὶν Ὁρμαντζήφ γράφει, ὅτι ἀ-
 πὸ τὰ διάφορα ἄλλα ζητήματα τὰ ὅποια ὑπάρχουσι, συ-
 νάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Βουλγαροτουρκικὴ φιλία συ-
 νίσταται μόνον εἰς τὰς τυπικὰς ἐπισκέψεις τὰς ὁποίας οἱ
 ἀντιπρόσωποι τῶν δύο χωρῶν ἀνταποδίδουσιν ἀμοιβαίως.

Καὶ εἰδοποιῶν τρόπον τινὰ τοὺς Τούρκους ὅτι ἡ φι-
 λία αὕτη θὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα εὐθὺς ὡς ἐπέληθη συνεννόη-
 σις μεταξὺ τῶν Γιουγκοσλαύων, καταλήγει:

« Οἱ Βούλγαροι ὄντες λίαν ἀπερροφημένοι ἀπὸ τοὺς
 » κομματικούς ἀγῶνάς των, δὲν εὗρον ἀκόμη τὸν ἀπαιτού-
 » μενον χρόνον νὰ σκεφθοῦν διὰ τὸ φρούριον τῆς Ἀδρια-
 » νουπόλεως καὶ διὰ τὴν Θράκην, τὴν ὁποῖαν οἱ ἥρωες
 » τῆς Βουλγαρίας ἐπότισαν μὲ τὸ αἷμά των. Ἀλλ' ἡ ἡμέ-
 » ρα τῆς κρίσεως, ὅτε αἱ δύο Σλαυικαὶ χώραι θὰ ἔχωσι
 » λησμονήσῃ τὸ παρελθὸν καὶ θὰ μείνωσι σύμφωνοι, προ-
 » σεγγίξει, καὶ ἡ μετὰ τῆς Τουρκίας φιλία θὰ ἔχει φθάσει
 » εἰς τὸ τέρμα της. Καὶ τότε τὸ ζήτημα τῆς θαλάσσης τοῦ
 » Αἰγαίου θὰ κανονισθῇ εἰς πείσμα ὅλων τῶν συνθηκῶν.
 » Ἀλλὰ οἱ Τούρκοι ποῦ στηρίζουν τὰς ἐπὶ τῆς Ἀδριανου-
 » πόλεως ἀξιώσεις των; Καὶ ποῖαι δύνανται ἄλλωστε νὰ
 » εἶναι αἱ ἀξιώσεις ἐνὸς Ἀσιατικοῦ λαοῦ ἐπὶ τῆς πόλεως
 » ταύτης; Πρὸ τοῦ Βαλκανικοῦ πολέμου ἡ Ἀδριανούπολις
 » ἠρίθμει 120 χιλιάδας κατοίκους. Σήμερον δὲν ἀριθμεῖ
 » εἰ μὴ 30 χιλιάδας μόνον. Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῆς

» Ἀδριανουπόλεως δὲν εἶναι δυνατὴ ἄνευ τοῦ Ἐβρου καὶ
 » χωρὶς νὰ περιληφθῇ ἢ ἐν λόγῳ πόλις ἐντὸς τῶν Βουλ-
 » γαρικῶν συνόρων ἐκτεινομένων μέχρι τοῦ Αἰγαίου.

» Ἡ εἶναι ὀρθόν, διότι οἱ Τούρκοι ἔχουσιν ἐν Ἀδρια-
 » νουπόλει ἐν τέμενος—τὸ Σουλτὰν Σελήμ—νὰ ἀξιῶσι νὰ
 » διατηρῶσι τὴν πόλιν;

» Πλησίον τοῦ τεμένους τούτου εὕρισκονται ἐν τούτοις
 » τὰ ὅσα τῶν Βουλγάρων χρονολογούμενα ἀπὸ τῆς ἐπο-
 » χῆς τοῦ Τσάρου Καλογιάν. Θέλομεν νὰ μᾶς ἀπαντήσουν
 » οἱ Τούρκοι ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ἐρωτήματος: Εὕρισκόμενος ἐν
 » 40 Ἐκκλησίαις κατὰ τὸ 1924, ἤκουσα ἕνα πλοίαρχον
 » τοῦ Τουρκικοῦ Ναυτικοῦ νὰ ἀδῇ ἕνα ἄσμα τὸ ὅποιον ἐ-
 » νεκρομύθευε τὴν νίκην τῶν Τούρκων ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων ἐν
 » τῇ Ἀνατολίᾳ. Τὸ ἄσμα τοῦτο περιεῖχε μίαν στροφὴν, ἢ
 » ὅποια ἤρχετο ὅπως ἡ νίκη τῶν Τούρκων διαχυθῇ μέχρι
 » τῶν Βαλκανικῶν ὄρων. Τί ἀπαντοῦν λοιπὸν οἱ Τούρκοι;
 » Σκέπτονται; νὰ ἀρπάξουν τὴν νότιον Βουλγαρίαν διὰ νὰ
 » ἐξαπλώσουν ἔπειτα τὴν κυριαρχίαν των, ὅπως κατὰ τὴν
 » ἐποχὴν τοῦ Μεσαιῶνος ἐφ' ὅλης τῆς Βαλκανικῆς Χερσο-
 » σσαφᾶ Κεμάλ ἐντὸς τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ ὅτι τὸ
 » μνημεῖον τοῦτο ὀρθοῦται πρὸς τὴν δύσιν. Ἐὰν εἶναι οὕ-
 » τως, αἱ ἐπιθυμίαι τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας εἶναι κα-
 » θαρὰ ἀπολύτως. Καταλαμβάνομεν λοιπὸν διατὶ οἱ Τούρ-
 » κοὶ ἀμφισβητοῦν τὰ δικαιώματά μας ἐπὶ τῆς Ἀδριανου-
 » πόλεως.

» Διεκδικοῦμεν τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ τὴν Θράκην
 » ἢ ὅποια δὲν εἶναι ἄλλωστε χρήσιμος ποσῶς εἰς τὴν
 » Τουρκικὴν Δημοκρατίαν.»

Ἄλλος ἡγέτης τοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου δηλοῖ ὅτι τὸ
 Αἶγαϊον, ἀποτελεῖ διὰ τοὺς Βουλγάρους τὸ σημεῖον τῆς
 ἥσσονος ἀντιστάσεως καὶ εἶναι φυσικώτατον νὰ τὸ διεκ-
 δικῶσι. Ἡ Τουρκία θὰ ἔπρεπε νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν
 Βουλγαρίαν μίαν λωρίδα ἐδάφους πρὸς 40 Ἐκκλησίας

και η Ἑλλάς διέξοδον εἰς τὸ Δεδεκαγάτς. Τὰ δύο ἕμως αὐτὰ Κράτη, λέγει, ἀντιτάσσουσιν ἄρνησιν και ὑπέγραψαν μεταξὺ των σύμφωνον, τὸ ὅποτον πλήττει καιρίως τὰ ἐθνικά ἰδανικά τῶν Βουλγάρων.

Ἰδοῦ, λέγει, διατί πρέπει νὰ συνεργασθῶμεν με τὴν Γιουγκοσλαβίαν.

Ἡ ἰδέα τῆς συνενώσεως τῶν Νοτιοσλαβῶν ἀποτελε πλεον σήμερον σκοπὸν τῆς ἐπισήμου Βουλγαρίας. Τοῦτο ἀποδεικνύεται σαφῶς ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ Βουλγάρου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν στρατηγοῦ Ράσκο Ἀτανάσωφ εἰς τὸ συγκληθὲν ἐν Βελιγραδίῳ κατὰ μῆνα Ἰούλιον τοῦ 1935 συνέδριον τῶν Σλαυικῶν Ἀθλητικῶν Ὀργανώσεων και ἐκ τῶν δηλώσεων τοῦ συνοδεύσαντος τοῦτον καθηγητοῦ Μιχαήλ Μίνεφ ἐκ τῶν Ἰδρυτῶν τῆς Ὀργανώσεως Γιουνάκ.

« Τὰ Βαλκάνια, λέγει ὁ καθηγητῆς Μίνεφ, ὑπῆρξαν πάντοτε τὸ θέατρον σοβαρῶν ταραχῶν, αἱ ὁποῖαι εἶχον τὸν ἀντικτυπὸν των εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Πάντοτε, ὁσάντις ὁμιλοῦν ἐν Εὐρώπῃ περὶ Βαλκανίων, μεταχειρίζονται περιφρονητικὰς ἐκφράσεις. Εἴμεθα ἄραγε ἡμεῖς λαοὶ τῶσον ὀπισθοδρομικοί, ὥστε νὰ καθιστάμεθα περίγελοι;

» Εἶναι γνωστὸν, συνεχίζει ὁ κύριος καθηγητῆς, ὅτι ἡ γλῶσσα τῶν δύο λαῶν εἶναι μία. Τὸ αἷμα μας ἐν, τὰ ἦθη και ἔθιμα ἐπίσης τὰ ἴδια. Τὰ ποιήματά μας και τὰ πατριωτικά μας ἄσματα τὰ ἴδια σχεδόν. Διατί νὰ εἴμεθα τῶσον χωρισμένοι; Ἀφ' ὅτου ἠρχίσασμεν συχνὰ νὰ συναντώμεθα, ἐγνωρίσθημεν ἀρεκτά. Ἐὰν ἕμως ἡ ἀλληλογνωριμία συνεχισθῆ και μεταξὺ τῶν μεγάλων ἐθνικῶν μαζῶν, τῶν ἐπιστημονικῶν ὀργανώσεων, τότε θὰ ἐπέλθῃ ἡ στιγμή τῆς συμφιλώσεως τῶν δύο λαῶν, ἡ ὁποία θὰ καταλήξῃ εἰς τὴν στενοτέραν συνεργασίαν τῶν δύο Κρατῶν μέχρι τῆς Ἐνώσεως αὐτῶν. Καί περὶ τούτου δὲν πρέπει ν' ἀμφιβάλλητε.

» Ἡ Ἐνωσις τῶν δύο Ὀργανώσεών μας, εἶναι ἡ με-

» γαλύτερα ζῦμωσις τῆς ἐποχῆς μας. Αἱ δύο αὐται Ἀθλητικαὶ Ὀργανώσεις, θὰ παίξουν μεγάλον ρόλον εἰς τὴν ζῶν τῶν δύο Ἐθνῶν. Κατὰ τὸ συνέδριον τοῦ Ἰουλίου θὰ τεθῆ ἡ βάσις τῆς συνεργασίας μας. Διότι ἡ νεολαία αὐτῆ εἶναι ἡ Ἐθνικὴ μάζα τοῦ μέλλοντος διὰ τὰς δύο χώρας.»

* * *

Ὡς ἐν ἀρχῇ ἐξετέθη, τὸ Βουλγαρικὸν Ἐθνικὸν Κομιτάτον ἀποτελεῖ σήμερον ἔννομον Ὀργανῶσιν και ὡς τοιαύτη συνεχίζει δραστηρίως τὴν προπαγάνδαν τῆς διὰ τὴν ἀπόσπασιν τῆς Θράκης ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα και Τουρκίαν.

Ἐνῶ εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι ἐν Θράκῃ οὐδεμία Βουλγαρικὴ μειονότης ὑπάρχει, τὸ δημοσιογραφικὸν ἔργον τοῦ ἐν λόγῳ Κομιτάτου ὁμιλεῖ πάντοτε περὶ ὑποδοῦλων Βουλγάρων και ὑποδοῦλων Βουλγαρικῶν χωρῶν.

Ἀλλὰ και τὸ σχολεῖον δὲν ὑστερεῖ εἰς τὴν διενέργειαν προπαγάνδας. Κατὰ τι συνέδριον ἕπερ συνήλθε τελευταίως ἐν Σόφια, ὁ Πρόεδρος τῆς Διδασκαλικῆς Ὀμοσπονδίας ἀπηύθυνε χαιρετισμὸν ὁ ὁποῖος κατέληγεν ὡς ἑξῆς:

« Τὸ σχολεῖον και ὁ διδάσκαλος θὰ παίξουν μέγαν ῥέλον. Σήμερον δὲν ὑπάρχουσιν σχολεῖα και ἐκκλησιαὶ ἐν Θράκῃ, καθέσον ἐξεδιώχθη ἐκεῖθεν ὁ Βουλγαρικὸς πληθευμὸς, ὁ ὁποῖος πρὸ εἰκοσι δύο ἐτῶν εὐρίσκατο πρὸ τῶν πυλῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Προποντιδῆς και τοῦ Αἰγαίου. Γνωρίζομεν τι ἐπεδιώκον οἱ πρὸς Νότον γείτονές μας με τὴν ἐκδιώξιν ταύτην. Ἐν τούτοις ἕμως δὲν δύνανται νὰ ἐκδιώξουν ἐκεῖθεν τὰ λείψανα τῶν προπάπων μας και ὅλων τῶν πεσόντων ἀπὸ αἰῶνων Βουλγάρων στρατιωτῶν. Οἱ ἐκ Θράκης Βούλγαροι πρόσφυγες, οὐδέποτε ἔπαυσαν νὰ ἐλπίζουν ὅτι θὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πατρίδα των, διότι πιστεύουσιν εἰς τὸ ἄστρον τῆς Βουλγαρίας. Με τὴν πίστιν αὐτήν, ἡμεῖς οἱ ἐξῆριστοὶ τῆς εὐφορωτάτης Θράκης ἀγγέλομεν ὅτι αναθέτομεν εἰς τοὺς διδασκάλους τὰς ἐλπίδας μας διὰ τὴν ἀναγέννησιν και τὴν δημιουργίαν ἰσχυρᾶς τῆς φρόνημα Βουλγαρίας.»

Εἰς ἅλας αὐτάς τὰς ἐνεργείας καὶ ἀδολεσχίας τοῦ Βουλγαρικοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου μία ὑπάρχει ἀπάντησις: Ἡ ἀπάντησις τὴν ὁποῖαν ἔδωκεν ἡ ἐφημερὶς «Κουροῦν» τῆς Κωνσταντινουπόλεως:

«Πρὸς τὸ Αἰγαῖον οἱ Βούλγαροι δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ φέρουν τὴν Βουλγαρίαν, ἀλλὰ μόνον Βουλγαρικὰ πτώματα κυλιόμενα εἰς τὸ ἴδιον αἷμα των.»

Προσθέτομεν δὲ καὶ ἡμεῖς: Διότι ἡ Θράκη ἦτο, εἶναι καὶ θὰ εἶναι Ἑλληνική.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

ALI NATZI: «La véritable physionomie du Comité Thracien».

Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαιδεῖα.

Μεγάλη Στρατιωτικὴ καὶ Ναυτικὴ Ἐγκυκλοπαιδεῖα.

«ΘΡΑΚΙΚΑ»: (Παράρτημα 100ετηρίδος).

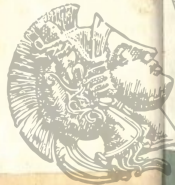
Καταστατικὸν Θρακικῆς Ἐπαναστατικῆς Ὁργανώσεως.

Καταστατικὸν Βουλγαρικοῦ Θρακικοῦ Κομιτάτου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ :

Σελ. 52 στ. 4 και Σελ. 62 στ. 33

Ἐντί: «Ἡ ἀληθῆς ἔννοια τοῦ Θρ. Κομιτάτου»
τὸ ὀρθόν: «Ὁ ἀληθῆς χαρακτήρ τοῦ Θρ. Κομιτά-
του»

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Κατά τους χειμερινούς μήνες

22